

MIESIĘCZNIK SPOŁECZNOŚCI AKADEMICKIEJ

Uniwersytet Zielonogórski

marzec 2022
ISSN 1644-7867
Nr 2 (286)

Idzie nowe...

i nie jest to wiosna!

UZ Idzie

UZ nowe

REDAKTOR NACZELNA
Ewa Sapeńko

WSPÓLPRACA

Anetta Barska, Tomasz Belica, Marek Dankowski,
Michał Dotigalski, Katarzyna Doszczak, Renata Grochowalska,
Iga Kruk, Pola Kuleczka, Paulina Komorowska-Birger,
Małgorzata Kozłowska, Katarzyna Kwiecień-Długosz,
Marek Lemański, Joanna Markiewicz-Stanny, Magdalena Steciąg,
Joachim Syga, Janina Wallis

PROJEKT GRAFICZNY
Lucyna Andrzejewska

ŁAMANIE KOMPUTEROWE
Lucyna Andrzejewska, Mamert Janion

WYDANIE INTERNETOWE
<http://www.uz.zgora.pl/miesiecznikUZ.html>
opr. Krzysztof Jarosiński

ZDJĘCIA
Kazimierz Adamczewski, Mamert Janion

Wyrażone opinie są osobistymi przekonaniami autorów i nie zawsze są zgodne ze stanowiskiem kolegium, zespołu redakcyjnego i kierownictwa uczelni. Zachęcamy do wypowiedzi polemicznych. Redakcja zastrzega sobie prawo nadawania tekstom własnych tytułów, ich skracania i adiustacji; materiałów nie zamówionych nie zwracamy. Za zamieszczone informacje odpowiedzialność ponoszą ich autorzy.

UNIwersytet
ZIELONOGÓRSKI

REDAKCJA
ul. Licealna 9
65-417 Zielona Góra
tel. 68 328 2593, ~2592
miesiecznikUZ@uz.zgora.pl

W numerze:

MARTA SZYMANOWSKA /
Z obrad Senatu__4

MARTA SZYMANOWSKA / Zarządzenia
JM Rektora__5

Nagrody JM Rektora__7

DARIUSZ STANKIEWICZ / Polska szkoła
miejscem kształtowania mikro kultury
w relacjach polsko-ukraińskich__10

KATARZYNA DOSZCZAK / Jak
rozmawiać w czasie wojny? – rozmowa
z dr hab. Iwoną Grzegorzewską, prof. UZ__14

EWA ADASZYŃSKA / Rekomendacje
cOAlition S dla otwartych publikacji
naukowych__18

DARIUSZ DOLAŃSKI /
Ogólnoakademicki profil studiów__22

PAWEŁ SZUDRA / Ankiety oceny
jakości kształcenia w Uniwersytecie
Zielonogórskim__23

MAŁGORZATA RATAJCZAK-GULBA /
Idzie nowe i nie jest to wiosna...__24

WIADOMOŚCI WYDZIAŁOWE

Wydział Artystyczny__28

Wydział Budownictwa, Architektury
i Inżynierii Środowiska__38

Wydział Humanistyczny__44

Wydział Informatyki, Elektrotechniki
i Automatyki__45

Wydział Matematyki, Informatyki
i Ekonometrii__46

Wydział Nauk Biologicznych__49

EWA POPIŁKA / Nowości Wydawnicze__50

Z OBRAD SENATU

Senat Uniwersytetu Zielonogórskiego na posiedzeniu w dniu 30 marca 2022 roku podjął następujące uchwały:

- _Nr 416 w sprawie przyjęcia sprawozdania z działalności Rady Uczelni w roku 2021.
- _Nr 417 w sprawie programu studiów pierwszego stopnia na kierunku *mechanika i budowa maszyn*.
- _Nr 418 w sprawie programu studiów drugiego stopnia na kierunku *mechanika i budowa maszyn*.
- _Nr 419 w sprawie programu studiów pierwszego stopnia na kierunku *zarządzanie i inżynieria produkcji*.
- _Nr 420 w sprawie programu studiów drugiego stopnia na kierunku *zarządzanie i inżynieria produkcji*.
- _Nr 421 w sprawie programu studiów pierwszego stopnia na kierunku *bezpieczeństwo i higiena pracy*.
- _Nr 422 w sprawie programu studiów drugiego stopnia na kierunku *edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej*.
- _Nr 423 w sprawie programu studiów pierwszego stopnia na kierunku *fizyka*.
- _Nr 424 w sprawie programu studiów pierwszego stopnia na kierunku *astronomia*.
- _Nr 425 w sprawie programu studiów pierwszego stopnia na kierunku *fizyka medyczna*.
- _Nr 426 w sprawie programu studiów pierwszego stopnia na kierunku *informatyka i ekonometria*.
- _Nr 427 w sprawie programu studiów drugiego stopnia na kierunku *informatyka i ekonometria*.
- _Nr 428 w sprawie programu studiów pierwszego stopnia na kierunku *inżynieria danych*.
- _Nr 429 w sprawie programu studiów drugiego stopnia na kierunku *inżynieria danych*.
- _Nr 430 w sprawie programu studiów pierwszego stopnia na kierunku *matematyka*.
- _Nr 431 w sprawie programu studiów drugiego stopnia na kierunku *matematyka*.
- _Nr 432 w sprawie programu studiów pierwszego stopnia na kierunku *filologia polska*.
- _Nr 433 w sprawie programu studiów drugiego stopnia na kierunku *filologia polska*.

- _Nr 434 w sprawie programu studiów pierwszego stopnia na kierunku *literatura popularna i kreacje światów gier*.
- _Nr 435 w sprawie programu studiów pierwszego stopnia na kierunku *filozofia*.
- _Nr 436 w sprawie programu studiów drugiego stopnia na kierunku *filozofia*.
- _Nr 437 w sprawie programu studiów pierwszego stopnia na kierunku *kulturoznawstwo*.
- _Nr 438 w sprawie programu studiów pierwszego stopnia na kierunku *ekonomia*.
- _Nr 439 w sprawie programu studiów drugiego stopnia na kierunku *ekonomia*.
- _Nr 440 w sprawie programu studiów pierwszego stopnia na kierunku *zarządzanie*.
- _Nr 441 w sprawie programu studiów drugiego stopnia na kierunku *zarządzanie*.
- _Nr 442 w sprawie programu studiów drugiego stopnia na kierunku *bezpieczeństwo narodowe*.
- _Nr 443 w sprawie programu studiów drugiego stopnia na kierunku *automatyka i robotyka*.
- _Nr 444 w sprawie programu studiów drugiego stopnia na kierunku *elektrotechnika*.
- _Nr 445 w sprawie programu studiów drugiego stopnia na kierunku *informatyka*.
- _Nr 446 w sprawie programu studiów pierwszego stopnia na kierunku *biologia*.
- _Nr 447 w sprawie programu studiów pierwszego stopnia na kierunku *biomonitoring i zarządzanie środowiskiem*.
- _Nr 448 w sprawie programu studiów pierwszego stopnia na kierunku *biotechnologia*.
- _Nr 449 w sprawie programu studiów pierwszego stopnia na kierunku *wychowanie fizyczne*.
- _Nr 450 w sprawie programu studiów podyplomowych *doradca rodziny* na Wydziale Nauk Społecznych i określenia efektów kształcenia dla tych studiów.
- _Nr 451 zmieniająca uchwałę nr 254 Senatu Uniwersytetu Zielonogórskiego z dnia 30 czerwca 2021 r. w sprawie określenia warunków, trybu oraz terminu rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji na studia wyższe w roku akademickim 2022/2023.
- _Nr 452 zmieniająca uchwałę nr 512 Senatu Uniwersytetu Zielonogórskiego z dnia 26 czerwca 2019 r. w sprawie

przyjęcia zasad i trybu rekrutacji na studia laureatów i finalistów olimpiad stopnia centralnego oraz laureatów konkursów ogólnopolskich w latach 2020/2021 - 2023/2024.

- _Nr 453 w sprawie nadania mgr. Piotrowi Markowiczowi stopnia doktora w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie historia.
- _Nr 454 w sprawie nadania mgr. Renacie Merdzie stopnia doktora w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie filozofia.
- _Nr 455 w sprawie nadania mgr. Mirosławie Kanar stopnia doktora w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika oraz wyróżnienia rozprawy doktorskiej pt. *Wiedza o sobie dorosłych osób ze spektrum autyzmu*.
- _Nr 456 w sprawie zmiany promotora rozprawy doktorskiej mgr. inż. Michała Rejka w przewodzie doktorskim wszczętym w okresie od 1 października 2018 r. do 30 kwietnia 2019 r.
- _Nr 457 w sprawie powołania promotora pomocniczego rozprawy doktorskiej mgr. inż. Michała Rejka w przewodzie doktorskim wszczętym w okresie od 1 października 2018 r. do 30 kwietnia 2019 r.
- _Nr 458 w sprawie wyznaczenia recenzentów w przewodzie doktorskim mgr. inż. Marka Springera wszczętym przed 1 października 2018 r.
- _Nr 459 w sprawie wyznaczenia recenzentów w przewodzie doktorskim mgr. inż. Michała Ociepy wszczętym przed 1 października 2018 r.

_Nr 460 w sprawie wyznaczenia recenzentów w przewodzie doktorskim mgr. inż. Marcina Pazery wszczętym w okresie od 1 października 2018 r. do 30 kwietnia 2019 r.

_Nr 461 w sprawie wyznaczenia recenzentów w przewodzie doktorskim mgr. Tymoteusza Moreli wszczętym w okresie od 1 października 2018 r. do 30 kwietnia 2019 r.

_Nr 462 w sprawie powołania komisji doktorskiej do przeprowadzenia czynności w przewodzie doktorskim mgr. inż. Marcina Pazery wszczętym w okresie 1 października 2018 r. do 30 kwietnia 2019 r.

_Nr 463 w sprawie zmiany składu komisji doktorskiej do przeprowadzenia czynności w przewodzie doktorskim mgr. Pawła Zapeńskiego wszczętym w okresie od 1 października 2018 r. do 30 kwietnia 2019 r.

_Nr 464 w sprawie zmiany składu komisji doktorskiej do przeprowadzenia czynności w przewodzie doktorskim Pani mgr. Marzeny Chomy wszczętym w okresie od 1 października 2018 r. do 30 kwietnia 2019 r.

_Nr 465 w sprawie powołania komisji egzaminacyjnych do przeprowadzenia egzaminów doktorskich w przewodzie doktorskim mgr. inż. Marka Springera wszczętym przed 1 października 2018 r.

_Nr 466 w sprawie powołania komisji egzaminacyjnych do przeprowadzenia egzaminów doktorskich w przewodzie doktorskim mgr. inż. Michała Ociepy wszczętym przed 1 października 2018 r.

Marta Szymanowska
Biuro Organizacyjne

ZARZĄDZENIA JM REKTORA

JM Rektor wydał następujące zarządzenia:

- _Nr 21 z dnia 1 marca 2022 r. w sprawie likwidacji kierunku studiów pierwszego stopnia *administracja* prowadzonego w Filii Uniwersytetu Zielonogórskiego w Sulechowie.
- _Nr 22 z dnia 1 marca 2022 r. zmieniające zarządzenie nr 188 Rektora Uniwersytetu Zielonogórskiego z dnia 14 października 2020 r. w sprawie powołania wydziałowych rad programowych na Wydziale Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska.
- _Nr 23 z dnia 1 marca 2022 r. zmieniające zarządzenie nr 154 Rektora Uniwersytetu Zielonogórskiego z dnia 1 października 2020 r. w sprawie powołania Wydziałowej Rady ds. Kształcenia na Wydziale Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska.
- _Nr 24 z dnia 7 marca 2022 r. zmieniające zarządzenie nr 154 Rektora Uniwersytetu Zielonogórskiego z dnia 1 października 2020 r. w sprawie powołania Wydziałowej Rady ds. Kształcenia na Wydziale Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska.
- _Nr 25 z dnia 9 marca 2022 r. zmieniające zarządzenie nr 172 Rektora Uniwersytetu Zielonogórskiego z dnia 1 października 2020 r. w sprawie powołania Rady Dyscypliny Nauki o Zarządzaniu i Jakości na okres od 1 października 2020 r. do 30 września 2024 r.
- _Nr 26 z dnia 9 marca 2022 r. w sprawie organizacji roku akademickiego 2022/2023.
- _Nr 27 z dnia 15 marca 2022 r. zmieniające zarządzenie nr 76 Rektora Uniwersytetu Zielonogórskiego z dnia 30 października 2018 r. w sprawie wprowadzenia na Uniwersytecie Zielonogórskim wzorów umów.

Nr 29 z dnia 16 marca 2022 r. zmieniające zarządzenie nr 196 Rektora Uniwersytetu Zielonogórskiego z dnia 14 października 2020 r. w sprawie powołania wydziałowych rad programowych na Wydziale Prawa i Administracji.

Nr 30 z dnia 16 marca 2022 r. zmieniające zarządzenie nr 13 Rektora Uniwersytetu Zielonogórskiego z dnia 29 marca 2019 roku w sprawie wprowadzenia regulaminu Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w Uniwersytecie Zielonogórskim.

Nr 31 z dnia 21 marca 2022 r. zmieniające zarządzenie nr 164 Rektora Uniwersytetu Zielonogórskiego z dnia 1 października 2020 r. w sprawie powołania Rady Dyscypliny Inżynieria Środowiska, Górnictwo i Energetyka na okres od 1 października 2020 r. do 30 września 2024 r.

Nr 32 z dnia 21 marca 2022 r. w sprawie wprowadzenia Planu Równości Płci na Uniwersytecie Zielonogórskim na lata 2022-2024.

Nr 33 z dnia 21 marca 2022 r. w sprawie zasad ustalania okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy, wypadków zrównanych z wypadkami przy pracy, wypadków w drodze do pracy i z pracy, sposobu ich dokumentowania oraz postępowania w zakresie wniosków o wypłatę jednorazowego odszkodowania.

Nr 34 z dnia 23 marca 2022 r. zmieniające zarządzenie nr 45 Rektora Uniwersytetu Zielonogórskiego z dnia 22 marca 2021 r. w sprawie organizacji roku akademickiego 2021/2022.

Nr 35 z dnia 24 marca 2022 r. zmieniające zarządzenie nr 157 Rektora Uniwersytetu Zielonogórskiego z dnia 1 października 2020 r. w sprawie powołania Rady Dyscypliny Astronomia na okres od 1 października 2020 r. do 30 września 2024 r.

Nr 36 z dnia 25 marca 2022 r. zmieniające zarządzenie nr 206 Rektora Uniwersytetu Zielonogórskiego z dnia 30 października 2020 r. w sprawie powołania Rady Dyscypliny Psychologia na okres do 30 września 2024 r.

Nr 37 z dnia 26 marca 2022 r. w sprawie pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

Nr 38 z dnia 30 marca 2022 r. w sprawie utworzenia studiów podyplomowych *doradca rodziny* na Wydziale Nauk Społecznych.

Marta Szymanowska
Biuro Organizacyjne

NAGRODY JM REKTORA

JM Rektor, zgodnie z Regulaminem przyznawania Nagród Rektora dla nauczycieli akademickich (Załącznik nr 15 do Regulaminu wynagradzania w Uniwersytecie Zielonogórskim, przyjętym Zarządzeniem nr 170 Rektora UZ z dn. 13.10.2021 r.), przyznał nagrody pracownikom Uniwersytetu Zielonogórskiego za osiągnięcia naukowe, artystyczne i dydaktyczne oraz za uzyskanie tytułu lub stopnia naukowego w 2021 r.

Nagrody przyznane według list rankingowych utworzonych na podstawie złożonych wniosków przez nauczycieli akademickich, otrzymali:

DZIEDZINA NAUK HUMANISTYCZNYCH

FILOZOFIA:

- _dr hab. Jacek Uglik, prof. UZ - Instytut Filozofii, nagroda I stopnia
- _dr hab. Tomasz Mróz, prof. UZ - Instytut Filozofii, nagroda II stopnia
- _dr Justyna Krocak - Instytut Filozofii, nagroda III stopnia

HISTORIA:

- _dr hab. Bohdan Halczak, prof. UZ - Instytut Nauk Prawnych, nagroda I stopnia
- _dr hab. Joanna Karczewska, prof. UZ - Instytut Historii, nagroda II stopnia
- _dr Maciej Lubik - Instytut Historii, nagroda III stopnia

LITERATUROZNAWSTWO:

- _dr Andrey Kotin - Instytut Filologii Germańskiej, nagroda I stopnia
- _dr hab. Dorota Kulczycka, prof. UZ - Instytut Filologii Polskiej, nagroda II stopnia
- _dr hab. Arletta Szmorhun, prof. UZ - Instytut Filologii Germańskiej, nagroda III stopnia

JĘZYKOZNAWSTWO:

- _dr hab. Mariusz Kruk, prof. UZ - Instytut Neofilologii, nagroda I stopnia
- _prof. dr hab. Mikhail Kotin - Instytut Filologii Germańskiej, nagroda II stopnia
- _prof. dr hab. Elizaveta Kotorova - Instytut Filologii Germańskiej, nagroda III stopnia

DZIEDZINA NAUK INŻYNIERYJNO-TECHNICZNYCH

AUTOMATYKA, ELEKTRONIKA I ELEKTROTECHNIKA:

- _prof. dr hab. inż. Marcin Witczak - Instytut Sterowania i Systemów Informatycznych, nagroda I stopnia
- _prof. dr hab. inż. Krzysztof Gałkowski - Instytut Automatyki, Elektroniki i Elektrotechniki, nagroda II stopnia
- _dr hab. inż. Wojciech Paszke, prof. UZ - Instytut Automatyki, Elektroniki i Elektrotechniki, nagroda III stopnia

INFORMATYKA TECHNICZNA I TELEKOMUNIKACJA:

- _prof. dr hab. inż. Krzysztof Patan - Instytut Sterowania i Systemów Informatycznych, nagroda I stopnia
- _dr hab. inż. Marcin Mrugalski, prof. UZ - Instytut Sterowania i Systemów Informatycznych, nagroda II stopnia
- _mgr inż. Marcin Pazera - Instytut Sterowania i Systemów Informatycznych, nagroda III stopnia

INŻYNIERIA LĄDOWA I TRANSPORT:

- _dr inż. Anna Staszczuk, prof. UZ - Instytut Budownictwa, nagroda I stopnia
- _dr hab. inż. Maria Mrówczyńska, prof. UZ - Instytut Budownictwa, nagroda II stopnia
- _dr hab. inż. Jacek Korentz, prof. UZ - Instytut Budownictwa, nagroda III stopnia

INŻYNIERIA MECHANICZNA:

- _dr hab. inż. Katarzyna Arkusz, prof. UZ - Instytut Inżynierii Materiałowej i Biomedycznej, nagroda I stopnia
- _dr hab. inż. Justyna Patalas-Maliszewska, prof. UZ - Instytut Inżynierii Mechanicznej, nagroda II stopnia
- _dr inż. Kamil Leksycki - Instytut Inżynierii Mechanicznej, nagroda III stopnia

INŻYNIERIA ŚRODOWISKA, GÓRNICTWO I ENERGETYKA

_dr hab. Wilfried Winiwarter, prof. UZ - Instytut Inżynierii Środowiska, nagroda I stopnia
 _dr hab. Barbara Amon, prof. UZ - Instytut Inżynierii Środowiska, nagroda II stopnia
 _prof. dr hab. inż. Tadeusz Kuczyński - Instytut Inżynierii Środowiska, nagroda III stopnia

DZIEDZINA NAUK MEDYCZNYCH I NAUK O ZDROWIU

NAUKI MEDYCZNE:

_dr hab. n. med. Tomasz Huzarski, prof. UZ - Instytut Nauk Medycznych, nagroda I stopnia
 _dr hab. n. med. Marcin Zaniew, prof. UZ - Instytut Nauk Medycznych, nagroda II stopnia
 _dr hab. n. med. Paweł Golusiński, prof. UZ - Instytut Nauk Medycznych, nagroda III stopnia

NAUKI O ZDROWIU:

_dr hab. Mariusz Naczka, prof. UZ - Instytut Nauk o Zdrowiu, nagroda I stopnia
 _dr n. med. Marek Szwiec - Instytut Nauk Medycznych, nagroda II stopnia
 _dr Krzysztof Chmielowiec - Instytut Nauk o Zdrowiu, nagroda III stopnia

DZIEDZINA NAUK SPOŁECZNYCH

EKONOMIA I FINANSE:

_dr hab. inż. Maciej Dzikuc, prof. UZ - Instytut Ekonomii i Finansów, nagroda I stopnia
 _dr inż. Janusz Adamczyk, prof. UZ - Instytut Nauk o Zarządzaniu i Jakości, nagroda II stopnia
 _dr inż. Maria Dzikuc - Instytut Ekonomii i Finansów, nagroda III stopnia

NAUKI O POLITYCE I ADMINISTRACJI:

_dr hab. Tytus Jaskułowski, prof. UZ - Instytut Nauk o Polityce i Administracji, nagroda I stopnia
 _dr Piotr Pochyły - Instytut Nauk o Polityce i Administracji, nagroda II stopnia
 _dr hab. Ryszard Michałak, prof. UZ - Instytut Nauk o Polityce i Administracji, nagroda III stopnia

NAUKI O ZARZĄDZANIU I JAKOŚCI:

_dr hab. inż. Sebastian Saniuk, prof. UZ - Instytut Nauk o Zarządzaniu i Jakości, nagroda I stopnia
 _dr Katarzyna Huk - Instytut Nauk o Zarządzaniu i Jakości, nagroda II stopnia
 _dr hab. inż. Marcin Relich, prof. UZ - Instytut Nauk o Zarządzaniu i Jakości, nagroda III stopnia

NAUKI PRAWNE:

_dr Ewaryst Kowalczyk - Instytut Nauk Prawnych, nagroda I stopnia
 _dr hab. Paweł Kuczma, prof. UZ - Instytut Nauk Prawnych, nagroda II stopnia
 _dr Andrzej Stec - Instytut Nauk Prawnych, nagroda III stopnia

NAUKI SOCJOLOGICZNE:

_dr hab. Dorota Szaban, prof. UZ - Instytut Socjologii, nagroda I stopnia
 _dr Tomasz Kołodziej - Instytut Socjologii, nagroda II stopnia
 _dr hab. Maria Zielińska, prof. UZ - Instytut Socjologii, nagroda III stopnia

PEDAGOGIKA:

_dr hab. Mirosław Kowalski, prof. UZ - Instytut Pedagogiki, nagroda I stopnia
 _dr hab. Inetta Nowosad, prof. UZ - Instytut Pedagogiki, nagroda II stopnia
 _dr hab. Jarosław Bąbka, prof. UZ - Instytut Pedagogiki, nagroda III stopnia

PSYCHOLOGIA:

_dr Marzanna Farnicka - Instytut Psychologii, nagroda I stopnia
 _dr hab. Iwona Grzegorzewska, prof. UZ - Instytut Psychologii, nagroda II stopnia
 _mgr Tomasz Misiuro - Instytut Psychologii, nagroda II stopnia

DZIEDZINA NAUK ŚCISŁYCH I PRZYRODNICZYCH

ASTRONOMIA:

_prof. dr hab. Andrzej Maciejewski - Instytut Astronomii im. prof. Janusza Gila, nagroda I stopnia
 _prof. dr hab. Giorgi Melikidze - Instytut Astronomii im. prof. Janusza Gila, nagroda II stopnia
 _dr Michał Żejmo - Instytut Astronomii im. prof. Janusza Gila, nagroda II stopnia

NAUKI FIZYCZNE:

_dr Piotr Jachimowicz - Instytut Fizyki, nagroda I stopnia
 _dr hab. Maria Przybylska, prof. UZ - Instytut Fizyki, nagroda II stopnia
 _dr hab. Van Cao Long, prof. UZ - Instytut Fizyki, nagroda III stopnia

MATEMATYKA:

_dr Maciej Niedziela - Instytut Matematyki, nagroda I stopnia
 _dr Jacek Bojarski, prof. UZ - Instytut Matematyki, nagroda II stopnia
 _dr Robert Dylewski, prof. UZ - Instytut Matematyki, nagroda III stopnia

NAUKI BIOLOGICZNE:

_dr hab. Federico Morelli, prof. UZ - Instytut Nauk Biologicznych, nagroda I stopnia
 _prof. dr hab. Leszek Jerzak - Instytut Nauk Biologicznych, nagroda II stopnia
 _prof. dr hab. Beata Gabryś - Instytut Nauk Biologicznych, nagroda III stopnia

NAGRODY ZA OSIĄGNIĘCIA ARTYSTYCZNE

SZTUKI PLASTYCZNE I KONSERWACJA DZIEŁ SZTUKI:

_prof. dr hab. Paulina Komorowska-Birger - Instytut Sztuk Wizualnych, nagroda I stopnia
 _dr Aleksandra Kubiak - Instytut Sztuk Wizualnych, nagroda II stopnia
 _dr hab. Jarosław Łukasik, prof. UZ - Instytut Sztuk Wizualnych, nagroda II stopnia

SZTUKI MUZYCZNE:

_mgr Wojciech Pruszyński - Instytut Muzyki, nagroda II stopnia
 _dr Marzanna Rudnicka-Pogłud - Instytut Muzyki, nagroda II stopnia
 _dr hab. Maciej Straburzyński, prof. UZ - Instytut Muzyki, nagroda II stopnia

NAGRODY ZA NADANIE TYTUŁU PROFESORA

_prof. dr hab. Bogumiła Burda - Instytut Historii
 _prof. dr hab. Ewa Jaśkiewicz - Instytut Nauk Biologicznych
 _prof. dr hab. inż. Krzysztof Patan - Instytut Sterowania i Systemów Informatycznych
 _prof. dr hab. inż. Ryszard Rybski - Instytut Metrologii, Elektroniki i Informatyki

NAGRODY ZA NADANIE STOPNIA DOKTORA HABILITOWANEGO

_dr hab. n. med. Katarzyna Brzeźniakiewicz-Janus - Instytut Nauk Medycznych
 _dr hab. inż. Piotr Dzikowski - Instytut Ekonomii i Finansów
 _dr hab. Justyna Jarczyk - Instytut Matematyki
 _dr hab. Beata Machnicka - Instytut Nauk Biologicznych
 _dr hab. Mirosława Nyczaj-Drag - Instytut Pedagogiki
 _dr hab. inż. Joanna Zarębska - Instytut Nauk o Zarządzaniu i Jakości

NAGRODY ZA NADANIE STOPNIA DOKTORA

_dr n. med. Jan Budzianowski - Instytut Nauk Medycznych
 _dr Małgorzata Czerniawska - Instytut Architektury i Urbanistyki
 _dr Bartłomiej Hes - Instytut Sportu, Turystyki i Żywności
 _dr Grzegorz Hryniewicz - Instytut Nauk o Zdrowiu
 _dr n. med. Bartosz Kudliński - Instytut Nauk o Zdrowiu

_dr n. med. Bartłomiej Kwapisz - Instytut Nauk Medycznych
 _dr Monika Lato-Pawłowska - Instytut Nauk o Zdrowiu
 _dr inż. Kamil Leksycki - Instytut Inżynierii Mechanicznej
 _dr Dariusz Lesicki - Instytut Nauk o Zarządzaniu i Jakości
 _dr n. med. Maciej Mądry - Instytut Nauk Medycznych
 _dr inż. Bartosz Michałak - Instytut Budownictwa
 _dr n. med. Karolina Pieszko - Instytut Nauk Medycznych
 _dr n. med. Konrad Pieszko - Instytut Nauk Medycznych
 _dr inż. Szymon Wermiński - Instytut Automatyki, Elektroniki i Elektrotechniki

NAGRODY I STOPNIA ZA DZIAŁALNOŚĆ DYDAKTYCZNA

_dr hab. inż. Abdrahman Alsbary, prof. UZ - Instytut Budownictwa
 _prof. dr hab. Tadeusz Borys - Instytut Nauk o Zarządzaniu i Jakości
 _dr Piotr Czech - Instytut Sztuk Wizualnych
 _dr Małgorzata Czerniawska - Instytut Architektury i Urbanistyki
 _dr Agnieszka Kania-Chramęga - Instytut Nauk Prawnych
 _dr inż. Marta Mazurkiewicz - Instytut Nauk o Zarządzaniu i Jakości
 _dr hab. Inetta Nowosad, prof. UZ - Instytut Pedagogiki
 _dr Olaf Włodkowski - Instytut Nauk Prawnych

NAGRODY II STOPNIA ZA DZIAŁALNOŚĆ DYDAKTYCZNA

_dr Sylwia Andrzejczak-Grządka - Instytut Nauk Biologicznych
 _dr inż. Marta Gortych - Instytut Inżynierii Środowiska
 _dr inż. Marzena Jasiewicz - Instytut Inżynierii Środowiska
 _dr inż. Jakub Kostecki - Instytut Inżynierii Środowiska
 _dr Sebastian Kowalski - Instytut Nauk Prawnych
 _mgr Joanna Legierska-Dutczak - Instytut Sztuk Wizualnych
 _dr hab. inż. Sylwia Myszograj, prof. UZ - Instytut Inżynierii Środowiska
 _dr hab. n. med. Maciej Salagierski, prof. UZ - Instytut Nauk Medycznych
 _dr Michał Żejmo - Instytut Astronomii im. prof. Janusza Gila

NAGRODY III STOPNIA ZA DZIAŁALNOŚĆ DYDAKTYCZNA

_prof. dr hab. Andrzej Bobrowski - Instytut Sztuk Wizualnych
 _mgr Mirosław Gugala - Instytut Sztuk Wizualnych
 _mgr Wojciech Pruszyński - Instytut Muzyki
 _dr Alfred Staszak - Instytut Nauk Prawnych
 _prof. dr hab. Bogumiła Tarasiewicz-Ciesielska - Instytut Muzyki

POLSKA SZKOŁA MIEJSCEM KSZTAŁTOWANIA MIKROKULTURY W RELACJACH POLSKO- UKRAIŃSKICH

Dariusz Stankiewicz

1. Wprowadzenie

Obywatele Ukrainy to obecnie najliczniejsza grupa imigrantów zatrudniona w Polsce. W 2013 roku wydano im ponad 20,4 tysiąca pozwoleń na pracę w Polsce. To ponad połowa wszystkich wydanych zezwoleń. Przy czym dane te dotyczą wyłącznie Ukraińców przebywających i pracujących w Polsce legalnie. Ilu z nich przebywa i pracuje nielegalnie, nie wiadomo. Wiadomo natomiast, że w najbliższych latach do krajów Unii Europejskiej może przybyć około miliona Ukraińców. Część z nich zdecyduje się na pobyt w Polsce. [<http://wyborcza.pl/1,75248,16124248,> Ukraińcy uciekają przed wojną, 2014-11-26]. Należy przyjąć, że przybywać będą całe rodziny, w tym dzieci i młodzież w wieku szkolnym.

W tej sytuacji warto już zadbać o to, aby zarówno rynek pracy, jak i system edukacyjny były nie tylko dostępne i atrakcyjne dla Ukraińców, ale również pomocne w nawiązywaniu dialogu międzykulturowego. Tym bardziej, że efektywne komunikowanie międzykulturowe warunkuje powodzenie w zakresie współpracy na wielu płaszczyznach. Proces ten wymaga jednak zarówno zrozumienia własnych, polskich wartości kulturowych, ich mocnych i słabych stron, jak i dobrego rozpoznania wartości cenionych przez Ukraińców.

2. Typologie kultur

Uchwycenie złożoności i odmienności postaw i zachowań ludzi wywodzących się z różnych kultur narodowych, umożliwiają istniejące typologie. Stanowią one próbę uporządkowania wielości istniejących w społeczeństwach wzorów kulturowych, w oparciu o akcentowanie cechy uznanej za istotną.

Już E. Hall w latach 70. XX w. zaproponował tzw. koncepcję kontekstu komunikacyjnego w badaniach międzykulturowych. Jak pisze autor „komunikacja na poziomie wysokiego kontekstu charakteryzuje się tym, że bądź zawiera się w fizycznym kontekście, bądź jest zinternalizowana w człowieku, a tylko nieznaczna jej część mieści się w zakodowanej bezpośrednio nadawanej części przekazu. Komunikacja właściwa niskiemu kontekstowi jest zgoła odmienna, tzn. większość informacji mieści się w kodzie bezpośrednim” [Hall 1976, s. 91]. Według Halla, w różnych kulturach występuje preferencja dla jednego lub drugiego końca wymiaru komunikowania się.

Jedną z bardziej znanych typologii opracował G. Hofstede. Zdaniem autora cztery wymiary opisują kulturę danego narodu. Są to:

— dystans władzy; wymiar rozróżnia kraje, w których dąży się do ograniczenia nierówności pomiędzy ludźmi i te,

Kiedy w 2015 roku napisałem tekst na temat relacji polsko-ukraińskich, był on skierowany głównie do sfery edukacji i biznesu. Starłem się w nim podkreślić potrzebę współpracy międzykulturowej, zorientowanej w dłuższej perspektywie na kształtowanie kultury współdziałania. W najczarniejszych scenariuszach nie mogłem przewidzieć, że po siedmiu latach, tekst stanie się ponownie bardzo aktualny i to w jakże dramatycznych realiach. Postanowiłem do niego wrócić.

Do Polski przybyło już 2 miliony uchodźców z Ukrainy i nie jest to zapewne liczba zamknięta. Polacy otaczają przyjezdnych wszechstronną opieką, oferują wsparcie w postaci dachu nad głową, żywności czy środków finansowych. Rząd koncentruje się na stworzeniu dostępu do infrastruktury państwa: miejsc pracy, służby zdrowia czy edukacji. Jednak aby pomoc, a z czasem współpraca polsko-ukraińska były w pełni efektywne, programy współpracy międzykulturowej nie mogą być już kierowane do wybranych sfer, a należałoby nimi objąć jak największą liczbę zarówno Polaków, jak i Ukraińców. W ten sposób możemy uniknąć niekontrolowanego zderzenia się kultur, co zwykle po „miesiącu miodowym” prowadzi do pojawiania się stereotypów, uprzedzeń czy dyskryminacji.

Liczę, że w aktualnej sytuacji, tekst stanie się pewnym wskazaniem w zakresie postępowania na styku kultur polskiej i ukraińskiej, ale równocześnie ostrzeżeniem przed konsekwencjami bagatelizowania problemu różnic kulturowych.

Dariusz Stankiewicz

w których akceptuje się i podtrzymuje nierówność społeczną,

__indywidualizm i kolektywizm, miarą są tu działania o charakterze jednostkowym lub zespołowym;

__męskość i kobiecość; wymiar rozróżnia kraje, w których dominuje nastawienie na rywalizację i wyniki, i te, w których istotne są: dobra atmosfera, troska o innych i jakość życia;

__tolerancja niepewności, w kulturze ludzie łatwo akceptują zmiany lub bronią się przed nimi, starając się ograniczać ryzyko [Hofstede 2000, s. 61-211, 249].

Z kolei R. Gesteland proponuje typologię opartą o cztery wymiary. Rozróżnia kultury:

__protransakcyjne i propartnerskie; pierwsze koncentrują się na wykonaniu zadania, drugie skupiają się na ludziach,

__monochromiczne i polichromiczne; w pierwszej kulturze punktualność jest czynnikiem rozstrzygającym, w drugiej istnieje swobodniejsze podejście do czasu i harmonogramów;

__niecieremonialne i ceremonialne; pierwsze dopuszczają małe różnice w statusie społecznym, drugie natomiast je eksponują,

__ekspresyjne i powściągliwe; pierwsze charakteryzują się swobodnym ujawnianiem uczuć, drugie nakazują uczucia i emocje skrywać [Gesteland 2000, s. 17].

Podsumowując prezentacje wybranych typologii kultur, można sformułować następujące wnioski dotyczące ich roli i znaczenia:

__można przyjąć, że kultura to: „schemat za pomocą którego, grupa nawykowo dokonuje mediacji w wypadku różnic między wartościami - na przykład pomiędzy regułami a wyjątkami, technologią a ludźmi, konfliktem czy konsensusem. Kultury mogą uczyć się uzgadniania takich wartości na coraz wyższych poziomach, toteż poznanie licznych wyjątków prowadzi do formułowania lepszych reguł” [Tropenaars F., Hampden-Turner Ch., 2005, s. 24], kultury różnią się między sobą pod względem wszystkich omawianych tu, jak również innych, nie uwzględnionych w opracowaniu, wymiarów typologicznych, jednocześnie oznacza to, że analizowana kultura może być przykładowo: indywidualistyczna, o wysokiej tolerancji niepewności, jak również monochromiczna, wysokiego kontekstu i ceremonialna,

__typologie dotyczą wielu istotnych kwestii związanych z funkcjonowaniem społeczeństw i organizacji, przykładowo: sposobu poznania podmiotu, relacji przełożony - podwładny, traktowania czasu, relacji pomiędzy pracownikami, stosunku do zmian czy natury ludzkiej aktywności;

__pozwalają na zrozumienie własnych wartości kulturowych, ich mocnych i słabych stron, co jest zgodne z zasadą umiarkowanego relatywizmu kulturowego głoszącą, że aby poznać i analizować inne kultury, powinniśmy odkryć i zrozumieć źródła własnych zachowań, swoją kulturową rzeczywistość.

3 Zarządzanie różnorodnością jako koncepcja zorientowana na kształtowanie mikroкультуры

Zdaniem autora artykułu zarządzanie różnorodnością oznacza dostosowanie kultury danej organizacji do różno-

rodności, dzieje się to przez zastosowanie spójnego systemu, na który składa się: polityka równościowa, metody zarządzania zorientowane na ludzi, model działania i systematyczne treningi komunikacji międzykulturowej. Takie podejście pozwala na ciągłe przewyżnianie barier społecznych i organizacyjnych, będących wynikiem oddziaływania kultury dominującej, homogenicznej. Warto zatem spojrzeć na zarządzanie różnorodnością jako proces kształtowania mikroкультуры łączącej różne wartości organizacyjne np. męskie i kobiece, reprezentowane przez starszych i młodszych pracowników, czy będące wynikiem oddziaływania wzorów kultury narodowej.

Kształtowanie mikroкультуры powinno być działaniem celowym i realizowanym w sposób metodyczny. W ramach trwającego procesu obie strony, reprezentujące różne kultury, opowiadają się za niektórymi ze swoich wartości, a jednocześnie pozostają otwarte na odmienne idee i przekonania [Kimmel 2005, s. 466]. Percepcja stron zmienia się stopniowo z „my” i „oni nie nasi”/„obcy” na „my”. Powstała w wyniku procesu mikroкультуры w założeniu ma przynosić korzyści obu stronom i samej organizacji, a zarazem pozwala na ciągłą eksplorację międzykulturową.

Proces budowania mikroкультуры może obejmować następujące etapy postępowania:

__wnikliwie rozpoznanie wartości charakterystycznych dla własnej kultury, poznanie jej mocnych stron i ograniczeń,

__opis różnic kulturowych występujących wśród uczestników procesu, w oparciu o wymiary występujące w typologiach,

__wskazanie mocnych i słabych stron danego wymiaru, z punktu widzenia organizacji, określonego problemu czy zadania,

__mediacje pomiędzy odmiennymi wzorami zachowań prowadzące do wypracowania kompromisu.

Warunkiem powodzenia procesu budowania mikroкультуры jest przekraczanie granic własnej kultury przy zachowaniu świadomości swojej tożsamości, z jednoczesnym otwarciem na innych. Powstała mikroкультуры to wynik przejmowania innych wzorców kulturowych do kultury własnej, do własnego systemu wartości.

4. Kształtowanie mikroкультуры w relacjach polsko-ukraińskich

Współpraca organizacyjna w warunkach pogłębiającej się różnorodności i towarzyszącym tym procesom napięciom, wymaga empatii, zrozumienia i „otwarcia” na wartości kulturowe partnerów oraz podjęcia działań na rzecz ukształtowania mikroкультуры.

Przyjrzyjmy się społeczeństwom: polskiemu i ukraińskiemu, próbując określić, jakie wartości kulturowe powinny sprzyjać wzajemnej współpracy, a jakie mogą ją utrudniać.

Zacznijmy od wartości charakteryzujących kulturę polską, Postawy i zachowania strony polskiej będą determinowane głównie przechodzeniem od wspólnotowości do umiarkowanego indywidualizmu, wysoką tolerancją niepewności, zmniejszającym się dystansem władzy [Sulkowski 2002, s. 125-130], dominacją pierwiastka męskiego w zarządzaniu oraz umiarkowanym propartnerswem, ceremonialnością, polichromicznością i zmieniającą się eks-

presyjnością [Gesteland 2000, s. 210], a także pośrednim kontekstem komunikacyjnym.

Interesujące są przyczyny występowania niektórych orientacji.

Źródła zarówno wspólnotowości jak i wysokiej tolerancji niepewności można doszukiwać się w złożonej i tragicznej często historii Polski kolejnych okresów zniewolenia: rozbiórów czy lat 1939-89, kiedy to funkcjonowaliśmy jako naród bez struktur państwowych czy obywatelskich, a protesty społeczne przeciwstawiające się zniechęconej władzy opierały się w znacznym stopniu na zbiorowej solidarności. Musieliśmy nauczyć się również radzić sobie i podejmować wyzwania w okolicznościach burzliwych i często nieprzewidywalnych.

Z kolei Ukraińcy, reprezentując kulturę Europy Wschodniej, cechują się: dość wysoką wspólnotowością, niską tolerancją niepewności, silną hierarchicznością [Sulkowski 2002, s.119], męskością, propartnerskością, ceremonialnością, polichromicznością i ekspresyjnością. [Gesteland 2000, s. 224] oraz wysokim kontekstem komunikacyjnym.

Okazuje się, że wartości kulturowe Polaków i Ukraińców nie są od siebie tak odległe, jak mogłoby się wydawać w pierwszej chwili, oceniając te relacje chociażby poprzez pryzmat doświadczeń historycznych (to zaskakujące być może spostrzeżenie podkreśla znaczenie tego typu analiz). Mamy tu do czynienia zarówno z podobieństwami, jak i różnicami w sferze wyznawanych wartości.

Męskość, propartnerskość, polichromiczność, ceremonialność czy ekspresyjność nie powinny być barierami w procesie komunikacji i źródłem destruktacyjnych sporów w czasie współpracy polsko-rosyjskiej.

Konflikty mogą pojawiać się głównie na skutek różnic w wymiarach: indywidualizm/wspólnotowość, stosunek do zmian, dystans władzy oraz kontekst komunikacyjny. Podejmując współpracę, obie strony do tych wymiarów powinny przywiązać szczególną wagę.

Polacy chcąc udanie współpracować z Ukraińcami, powinni starać się zweryfikować nadmiernie chwilałami optymistyczne podejście do indywidualizmu, szczególnie podpartego egocentryzmem, co utrudnia np. podejmowanie prac w zespole, budowanie racjonalnego zaufania czy dostrzeganie interesu grupy. Sprzyjać może szerzeniu postaw etnocentrycznych i ksenofobii. Przewrotnie ten problem ujmuje T. Konwicki, autor wywodzący się z Kresów, często odwołujący się do ich wielokulturowego charakteru, pisząc w „Kompleksie Polskim”: - *Polska - ojczyzna wolności, Polska - matecznik tolerancji, Polska - wielki ogród bujnego indywidualizmu. Gdzie ludzie pozdrawiają się uśmiechem.*

Dodatkowo polski indywidualizm skorelowany jest ze słabym kontekstem komunikacyjnym. Oznacza postępowanie się głównie komunikacją werbalną, kosztem komunikacji niewerbalnej. Ten sposób komunikowania się może wzbudzać u Ukraińców niepokój. Oni będą dążyli do szerszego stosowania komunikacji niewerbalnej, wzmacniając jej ekspresję za pomocą rąk i mimiki.

Ukraińcy są narodem, który dąży do ograniczania niepewności w działaniach (być może dlatego proces demokratyzacji napotyka tu na szereg barier). Cecha ta uzewnętrznia się konserwatyzmem w myśleniu i dążeniem do zachowania istniejącego status quo. Zmiany odbierane są jako zagrożenie i istnieje tendencja do ich unikania. Do wybuchu wojny ukraińsko-rosyjskiej, Ukraińcy mogli być uznawani za stosunkowo łatwo poddających się losowi, skłonni przyznać, że Opatrzność tak chce, a mogło być jeszcze gorzej. Obecne wydarzenia na Ukrainie zdają się w pewnym stopniu weryfikować te spostrzeżenia.

Z kolei Polacy coraz częściej biorą sprawy we własne ręce, starając się być kowalami własnego losu. W Polsce tolerancja niepewności wzrasta, co daje polskim organizacjom możliwość skutecznego działania nie tylko w warunkach szybko postępujących zmian w otoczeniu, ale również w sytuacjach kryzysowych (więcej na ten temat w: Stankiewicz 2012, s.303-314).

Podstawowa jednak różnica, stanowiąca główną barierę w stosunkach polsko-ukraińskich, to dystans władzy. W Polsce obserwujemy tendencje do jego zmniejszania, co jest zrozumiałe w państwie, które ma już 25 lat doświadczeń na polu demokracji.

Na Ukrainie z kolei długo utrzymywał się silny autorytet władzy (co prawda nigdy nie był on tak jednoznaczny jak w Rosji), wsparty despotycznym stylem zarządzania. Cenieni byli przywódcy „silnej ręki”, którzy wymagali posłuszeństwa. Władza często stawiała poza regułami prawa, a nawet te reguły ustanawiała, dostosowując je do swoich potrzeb. Kierujący podejmowali indywidualnie decyzje, rzadko posługując się stylem interaktywnym [porównaj Sulkowski 2002 s.122-123].

Aktualny rozwój wypadków na Ukrainie może wskazywać na postępujące zmiany w obrębie tego wymiaru.

5. Wnioski końcowe

Sprawną i skuteczną działalność polskiej szkoły od zawsze warunkowana była potrzebą godzenia wartości charakterystycznych dla różnych kultur, zadania dotyczące zarządzania różnorodnością znajdują się w planach wychowawczych wielu szkół. Do niedawna priorytetem było integrowanie wartości charakterystycznych dla kultur płci,

SŁOWA KLUCZOWE:

kultura, kultura organizacyjna, zewnętrzne typologie kultur, zarządzanie różnorodnością, mikroкультуры, mikroкультуры w relacjach polsko-ukraińskich

wieku czy niepełnosprawności. Obecnie, wraz z nasilającymi się zjawiskami globalizacji, ale również niestety agresji, do głosu, obok dotychczasowych źródeł różnic, dochodzą coraz silniej kultury narodowe.

Zaprezentowane w artykule typologie kultur ułatwiają identyfikację głównych cech kulturowych Polski i Ukrainy. Pozwalają na dostrzeżenie podobieństw i różnic w wyznawanych przez strony systemach wartości, obniżają lęk i obawę przed nieznanym. Są sprawnym i uniwersalnym narzędziem pozwalającym na kształtowanie kultury współpracy pomiędzy partnerami reprezentującymi różne kultury.

Warto jednak pamiętać, że wykorzystywanie typologii powinno być poparte rzetelną wiedzą dotyczącą pozostałych elementów składających się na kulturę, takich jak przykładowo: historia, filozofia, sztuka czy religia. W innym wypadku stosowanie typologii prowadzić może do nadmiernych uproszczeń w postrzeganiu innych społeczeństw.

Literatura:

1. Gesteland R. (2000), Różnice kulturowe a zachowania w biznesie, PWN, Warszawa.
2. Hall E. T. (1976), Beyond Culture, New York, Anchor/Doubleday.
3. Hofstede G. (2002), Kultury i organizacje, PWE, Warszawa.
4. <http://wyborcza.pl/1,75248,16124248,0-ukraincy-uciekaja-przed-wojna,2014-11-26>.
5. Kimmel P. (2005), Konflikt a kultura, [w:] Rozwiązywanie konfliktów, (red.), M. Deutsch P. Coleman, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.
6. Sułkowski L. (2002), Kulturowa zmienność organizacji, PWE, Warszawa.
7. Stankiewicz D. (2010), Rola typologii zewnętrznych w kształtowaniu trzeciej kultury, [w] Ł. Sułkowski (red), Studia z zarządzania międzykulturowego, SWSPIZ, Łódź.
8. Stankiewicz D. (2012), Europejski kryzys gospodarczy a różnice kulturowe, [w:] Jakość zarządzania zasobami ludzkimi we współczesnych organizacjach, (red.) A. Stankiewicz-Mróz, J. Lenzion, Media Press, Łódź.
9. Trompenaars F., Hampden-Turner Ch. (2005), Zarządzanie personelem w organizacjach zróżnicowanych kulturowo, Oficyna Ekonomiczna, Kraków.

JAK ROZMAWIAĆ W CZASIE WOJNY?

Rozmowa z dr hab. **Iwoną Grzegorzewską**, prof. UZ z Instytutu Psychologii Uniwersytetu Zielonogórskiego o tym, jak pomagać uchodźcom z Ukrainy, jak radzić sobie z emocjami i co robić, aby w tych nietatwych czasach zachować spokój.

Jak rozmawiać z osobami, które przyjechały z Ukrainy, jak okazać im pomoc i wsparcie?

Sytuacja wojenna, która dotknęła zarówno mieszkańców Ukrainy, jak i wszystkich mieszkańców Europy, to doświadczenie traumatyczne, którego się nikt nie spodziewał. Najbardziej doświadczeni są Ukraińcy. Ich bezpośrednio dotknęła trauma wojny: zniszczenia, strach o bezpieczeń-

stwo i życie, utrata miejsca zamieszkania, konieczność chowania się w bunkrach, ucieczka z kraju, niepokój o losy najbliższych. Obecnie, na tym etapie, na jakim jesteśmy w obliczu wojny na Ukrainie, mamy do czynienia u osób uczestniczących bezpośrednio lub pośrednio w działaniach związanych z wojną, z objawami ostrej reakcji na stres. U niektórych może się rozwinąć zaburzenie stresu pourazowego PTSD.

W pierwszych dniach, tygodniach, najczęściej występują takie zachowania jak: oszotomienie, wyraźna dezorientacja, nierozumienie bodźców docierających z otoczenia - poczucie nierealności siebie, poczucie pustki. Naturalnym w tej nienormalnej sytuacji jest doświadczanie strachu, niepokoju, lęku. Objawy te wiążą się z ekstremalnym stresem. To jak każdy uchodźca reaguje w takiej sytuacji, zależy od jego konstrukcji psychicznej, odporności psychicznej, przeszłych doświadczeń. Po ustąpieniu sytuacji bezpośredniego zagrożenia zdrowia i życia, w dalszej kolejności mogą pojawiać się m.in. takie zachowania i przeżycia jak: dojmujące uczucie rozpacz i braku nadziei, nadmierny smutek, potrzeba izolacji, niekontrolowany płacz czy objawy napięcia: niepokój, niemożność odpoczynku, rozdrażnienie, trudności z pamięcią i utrzymaniem uwagi, czasami złość i agresja słowna (także w kierunku osób chcących pomagać - słowa te są wyrazem ogromnego cierpienia i złości na to, co się stało, a nie na osobę, która pomaga) oraz poczucie braku kontroli nad sobą i własnym zachowaniem i adekwatne do tego poczucia zachowania. Najdłużej trwające dolegliwości dotyczą sfery emocjonalnej.

To, czego najbardziej potrzebują teraz uchodźcy, to spokój, bezpieczeństwo i równowaga. Podstawową zasadą, którą powinniśmy się kierować - to uważna obecność i gotowość do pomocy w zaspokajaniu podstawowych potrzeb. Podkreślam gotowość, co oznacza uważność w kontakcie i sprawdzanie czego osoby, z którymi mamy kontakt potrzebują. Uchodźcy nie potrzebują litości ani naszego „chciejstwa” w pomaganiu. W pierwszej kolejności potrze-

bują zaspokojenia podstawowych potrzeb, takich jak dach nad głową, podstawowe środki do życia, pomoc w opiece nad dziećmi czy możliwość pracy. Czasami pomoc powinna polegać na obecności, rozmowie, byciu w codziennych czynnościach. Staraj się pytać, czy możesz jakoś pomóc, ponieważ osoba w kryzysie może wstydzić się poprosić Cię o coś sama. Gdy uspokoi się i będzie miała większy dostęp do swoich potrzeb - będzie wiedziała, że może się do Ciebie zwrócić. Czasami chcemy pomagać według własnego uznania (np. ofiarując rozmowę osobie, która potrzebuje побыć w milczeniu, czy darując ubrania osobie, która potrzebuje akurat środków czystości). Uchodźcy z Ukrainy to osoby często po ciężkich, traumatycznych przeżyciach, osoby, które zostawiły w kraju swoich bliskich: walczących mężów, ojców, osoby w lęku o zdrowie i życie rodziny oraz bliskich. Dlatego w kontaktach z nimi trzeba wykazać się delikatnością, uważnością, taktem i dyskrecją. Jedni będą potrzebować rozmowy, a inni wolą samotność - należy to uszanować. Czasami, jeśli problemy emocjonalne nasilają się, niezbędna jest pomoc specjalistyczna, psychologa i/ lub psychiatry. Na początku ważne są małe kroki: herbata, zabawka dla dziecka, ładowarka do telefonu. W trakcie kontaktu z uchodźcami najważniejszy jest spokój, dobra organizacja i równowaga. Po początkowym zagubieniu oni będą funkcjonować coraz lepiej, dążąc do normalizacji codziennego życia. Część z tych osób jest u nas tylko na chwilę, planując powrót do domu po ustaniu działań wojennych, niektórzy niestety nie będą mieli gdzie wrócić, inni od początku planują pozostanie w Polsce. Każdy uchodźca jest jednocześnie w podobnej i wyjątkowej sytuacji. Warto na tych uniwersalnych i indywidualnych potrzebach się skupić.

Najczęściej uchodźcami są kobiety i dzieci. Oni najbardziej potrzebują bezpieczeństwa i normalności. Pomoc powinna być dostosowana do wieku i oczekiwań dzieci. Niektóre uczą się on-line w swoich ukraińskich szkołach (potrzebują wówczas laptopów i dostępu do internetu) inni uczą się w polskich szkołach, które ułatwiają im start i ada-

ptację. Dzieciom należy stworzyć warunki jak najbardziej podobne do ich warunków codziennego życia na Ukrainie. Stworzyć możliwość kontynuowania aktywności, którą się zajmowali w swoich miejscach zamieszkania np. uprawianie sportów, granie na instrumentach itp.

Wszystkim należy zapewnić poczucie intymności i swobodę. Możliwość decydowania o osobie i kontroli nad swoim życiem. Nie ma konieczności nadszkakiwania, szykowania wszystkich posiłków czy towarzyszenia na każdym spacerze.

Jak rozmawiać szczególnie z dziećmi i młodzieżą, czy poruszać temat wojny? Czy rozmawiać o wojnie z naszymi dziećmi/wnukami? Informacje z mediów i tak do nich docierają, czy pozwalać im na ich oglądanie, jak wytłumaczyć im aktualną sytuację? Jak rozmawiać o wojnie ze studentami, współpracownikami?

Wojna toczy się za naszymi granicami. Jest wszechobecna w rozmowach, mediach i naszych myślach. U każdego, również u dzieci może wywoływać strach, niepokój, złość. Są to emocje adekwatne do sytuacji, wojna bowiem jest groźna i należy się jej bać. Szczególnie gdy toczy się niedaleko nas.

Rozmowy na temat wojny, szczególnie z dziećmi powinny być naturalne i dopasowane do wieku dziecka. Dobrym punktem wyjścia jest zapytanie dziecka, co już wie i jak się z tym czuje. Pretekstem do rozmowy u młodszych dzieci może być wspólna zabawa czy rysunek. Dzieci z różną świadomością i różną intensywnością mogą odbierać rzeczywistość. Niektóre mogą być nieświadome toczącej się w Ukrainie wojny, inne mogą doświadczać intensywnych emocji połączonych z objawami somatycznymi np. zaburzenia snu. Rodzaj i intensywność reakcji zależy od wieku dziecka, jego konstrukcji psychicznej, reakcji rodziców na wojnę, podatności indywidualnej. Ważne jest, aby nie bagatelizować ani nie lekceważyć obaw dziecka. Jeśli zada pytanie, które może wydawać się trudne, np. „Czy nas zaatakują, czy wszyscy umrzemy?”, zachowaj spokój, zapewnij je, że tak się nie stanie, ale spróbuj też dowiedzieć się, co jest powodem tej obawy. Jeśli uda Ci się zrozumieć, skąd pochodzą te lęki, istnieje większa szansa, że będziesz w stanie uspokoić dziecko. Należy dawkać informacje, które słyszy i widzi dziecko. Dzieci mają prawo do informacji i wiedzy o świecie, ale dorośli mają obowiązek chronić je przed okrucieństwem tego świata. W miarę możliwości zapewnij dziecko, że nic mu nie grozi. Postaraj się zachować spokój, chociaż to normalne, że dorośli też odczuwają niepokój. Warto jednak trzymać swoje emocje na wodzy, bowiem dzieci doskonale wyczuwają nastroje bliskich osób.

Strach, niepokój, niepewność - jak radzić sobie z tymi emocjami?

Przed wszystkim należy unikać skrajności. Niebezpieczny dla naszego zdrowia psychicznego jest zarówno mechanizm zaprzeczania i wyparcia („nic się nie stało”), jak i ataki paniki („trzeba uciekać z kraju”, „a co jak zaraz umrę”) paraliżujące nasze działanie i funkcjonowanie. Obie te skrajności - wyparcie i panika - są destruktywne. Uniemożliwiają racjonalne zachowanie

w tak trudnej sytuacji. A należy pamiętać, że sytuacja nie jest normalna. To jest wojna, a wojny należy się bać. Tylko trzeba emocje trzymać pod kontrolą. To, co pomaga, to poczucie wspólnoty oraz poczucie sprawstwa i kontroli. Możemy je realizować poprzez kontakty społeczne i pomaganie. Tak aktywne włączenie się społeczeństwa w przyjęcie uchodźców, oprócz realnej pomocy jest też formą radzenia sobie z sytuacją i ekstremalnym stresem.

Jak radzić sobie z obecną sytuacją dla swojego zdrowia psychicznego?

Obowiązują zasady higieny zdrowia psychicznego. Polacy wiele doświadczyli w swojej historii i chociaż już kolejne pokolenie żyje w świecie pokoju, to trauma międzypokoleniowa jest wciąż obecna w naszej psychice. Dodatkowo musimy pamiętać, że jesteśmy nadkruszeni pandemią, która też była sytuacją nagłą i ekstremalnie trudną. Pandemia sporo nas kosztowała, zabrała swobodę, nauczyła pokory, kazała się zastanowić, czy nad wszystkim możemy zapanować. Wiele osób nadal jest w żałobie po stracie bliskich. Poczuliśmy kruchość życia, nietrwałość szczęścia, a teraz od razu przychodzi następne wyzwanie. Dla wielu osób wcześniej borykającymi się z różnymi problemami może to być nadmierne obciążenie. Stres, jaki wywołuje samo obserwowanie kryzysu na Ukrainie, wzmacnia lęk, a to jest szkodliwe dla ich zdrowia i psychiki. Choć nie mamy doświadczeń, jak radzić sobie z podobną traumą, możemy zastosować kilka prostych zasad. Po pierwsze zadbać o siebie. Dbanie o siebie to nie tylko unikanie niebezpiecznych sytuacji czy kontrolowanie źródeł zagrożenia, ale także inwestowanie w swoje wewnętrzne i zewnętrzne zasoby, bo dzięki nim będziemy w stanie lepiej ocenić sytuację, w której jesteśmy i mogli reagować na to, co jest realne, udzielać pomocy, która jest najbardziej potrzebna. Kolejna zasada dotyczy unikania nadmiaru informacji. Przebodźcowanie nadmiarem informacji może sprawić, że będziemy odczuwać rozdrażnienie, wahania nastroju czy trudności w skupieniu się na zadaniach w pracy, czy w szkole. Informacje w tej sytuacji należy ograniczyć i wyznaczyć sobie czas w ciągu dnia, np. godzinę, na ich sprawdzenie. Unikajmy również oglądania wiadomości czy czytania doniesień wojennych tuż przed snem, bo taka sytuacja może wywołać zaburzenia snu, takie jak bezsenność czy częste wybudzanie się w nocy. Ważną zasadą jest dbanie o normalność codziennego życia, w tym o zapewnienie równowagi między pracą, aktywnością fizyczną i odpoczynkiem. Należy także pamiętać, że każdy pomaga według własnych możliwości. Nie każdy musi poświęcić się teraz jedynie temu i zrezygnować z własnego życia. Nie miejmy więc wyrzutów sumienia, że pomagamy zbyt mało lub że mamy potrzebę towarzyskiego spotkania z przyjaciółmi, wyjścia na zakupy czy do kina. Zadbajmy o siebie i swoje potrzeby, a wtedy łatwiej będzie dbać także o innych.

Dziękuję za rozmowę

Rozmawiała Katarzyna Doszczak,
Biuro Prasowe UZ

RADY DLA OSÓB POMAGAJĄCYCH UCHODźCOM:

Szanuj bezpieczeństwo ludzi, którym pomagasz.

Upewnij się, że traktujesz osoby będące pod twoją opieką na równi, nie dyskryminując ich.

Upewnij się, że robisz wszystko, co w twojej mocy, żeby osoby będące pod twoją opieką były bezpieczne – chroń je przed kolejnym cierpieniem.

Bądź cierpliwa/y i staraj się rozumieć. Powrót do zdrowia wymaga czasu, nawet jeśli osoba jest poddana terapii. Bądź sprzymierzeńcem i dobrym słuchaczem. Osoba z PTSD może potrzebować ciągle mówić o traumatycznym wydarzeniu. To także część zdrowienia, unikaj więc pokusy, aby powiedzieć bliskiej osobie, żeby przestała przeżywać to, co się stało, i zaczęła żyć.

Nie odbieraj objawów PTSD osobiście. Symptomy zespołu stresu pourazowego to emocjonalne odrętwienie, gniew i wycofanie.

Jeśli osoba, którą się opiekujesz, wydaje się być odległa, rozdrażniona lub zamknięta, pamiętaj, że to zapewne nie ma żadnego związku z Tobą.

Obserwuj osoby, którym pomagasz. Rozmawiaj z nimi. Pytaj. Daj im też czas na wyciszenie się.

Dbaj o siebie. Pomaganie uchodźcom – i każdej osobie w kryzysie – jest bardzo wyczerpujące. Zwróć w tym wszystkim uwagę także na siebie. Czy Tobie czegoś nie brakuje, czy regularnie się odżywasz, masz czas dla rodziny i siebie. Nawet najsilniejsze osoby potrzebują się zresetować.

źródło:

Poradnik dla osób goszczących uchodźców z Ukrainy HumanDoc

Z CYKLU
OTWARTA NAUKA

REKOMENDACJE COALITION S DLA OTWARTYCH PUBLIKACJI NAUKOWYCH

Ewa Adaszyńska
Biblioteka Uniwersytecka

Obowiązek otwartego publikowania wyników badań naukowych finansowanych z dotacji publicznych przyjęła grupa międzynarodowych organizacji finansujących naukę, znana pod nazwą cOAlition S. Zasady publikowania otwartego określiła w Planie S, rozszerzając stopniowo obowiązek publikowania w modelu otwartym na kolejne rodzaje publikacji: od artykułów w czasopiśmie poprzez dane badawcze, do książek w najbliższym czasie.

cOAlition S¹

Powstała we wrześniu 2018 r. Tworzą ją liderzy europejskich agencji finansujących badania naukowe przy wsparciu Komisji Europejskiej oraz Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych (ERC). Sygnatariuszami grupy są duże krajowe agencje badawcze i fundatorzy z krajów europejskich zrzeszonych w Science Europe, m.in. z Francji, Holandii, Irlandii, Austrii, Wielkiej Brytanii, Norwegii, Szwecji, Luxemburga, Włoch, Słowenii, Finlandii, a także z Polski, reprezentowanej przez Narodowe Centrum Nauki (NCN)². Celem koalicji jest urzeczywistnienie pełnego i natychmiastowego otwartego dostępu do publikacji naukowych finansowanych z pieniędzy koalicjantów, co zostało opisane we wspólnej inicjatywie nazwanej Planem S.

Plan S³

To inicjatywa agencji i fundacji finansujących badania naukowe, zrzeszonych w cOAlition S. Plan zawiera priorytety działań oraz zasady, które mają na celu przyspieszenie przejścia do naukowego, otwartego systemu wydawniczego. Europejskie agencje narodowe wraz z Komisją Europejską i ERC będą wdrażać plan z udziałem publicznych i prywatnych podmiotów finansujących badania z całego świata. To one odpowiadają za wdrożenia otwartych publikacji w ramach swoich jurysdykcji.

Cel główny Planu S

Zgodnie z główną zasadą Planu S⁴ *wszystkie publikacje naukowe opisujące rezultaty badań finansowanych z publicznych oraz prywatnych środków przyznanych przez krajowe, regionalne lub międzynarodowe instytucje wspierające naukę, muszą być publikowane w czasopiśmie o otwartym dostępie, na otwartych platformach lub też w repozytoriach otwartego dostępu bez embarga czasowego. Zasada ta odnosi się do publikacji zawierających wyniki badań realizowanych w ramach projektów ogłoszonych po 1 styczniu 2021 r. (dotyczy artykułów oraz danych badawczych, otwarty dostęp do książek to według cOAlition S sprawa najbliższego czasu).*

Główny cel Planu S oparty jest na dziesięciu zasadach.

1 Zob. Strona cOAlition S, dostęp: <https://www.coalition-s.org/about/> [odczyt: 1 marca 2022].

2 NCN przyjął politykę publikowania otwartego opartą na założeniach Planu S, podobnie jak członkowie cOAlition S, dostęp: <https://www.ncn.gov.pl/aktualnosci/2020-06-03-wprowadzenie-polityki-otwartego-dostepu> [odczyt: 1 marca 2022].

3 Zob. Plan S, dostęp: <https://www.coalition-s.org/addendum-to-the-coalition-s-guidance-on-the-implementation-of-plan-s/principles-and-implementation/> [odczyt: 5 marca 2022].

4 Zob. Zasady Planu S, dostęp: https://www.coalition-s.org/plan_s_principles/ [odczyt: 5 marca 2022].

Dziesięć zasad Planu S⁵:

1. Autorzy lub ich instytucje zachowują prawa autorskie do publikacji, które muszą być publikowane na otwartych licencjach, np. zalecanej licencji Creative Commons⁶: CC BY - uznanie autorstwa lub CC BY-SA - uznanie autorstwa i na tych samych warunkach.
2. Członkowie koalicji opracują solidne kryteria i wymagania jakościowe dla czasopism, platform oraz repozytoriów Open Access.
3. Fundatorzy będą zachęcać do tworzenia czasopism i repozytoriów OA o wysokiej jakości, jeżeli jeszcze nie istnieją; w razie potrzeby zapewnią wsparcie dla infrastruktury OA.
4. Opłaty za publikacje OA pokrywają w stosownych przypadkach fundatorzy lub instytucje badawcze, a nie indywidualni badacze.
5. Fundatorzy wspierają różnorodność modeli biznesowych dla czasopism i platform OA, ale opartych na przejrzystych kryteriach. Jeżeli stosowane są opłaty za publikacje, muszą one być współmierne do świadczonych usług, przejrzyste i ograniczone, ich finansowanie ustanie 31 grudnia 2024 r.;
6. Uniwersytety, organizacje badawcze i biblioteki powinny stosować swoje praktyki, polityki i strategie zapewniające przejrzystość.
7. **Opisane zasady stosowane są do wszystkich rodzajów publikacji naukowych, ale otwarty dostęp do monografii i rozdziałów książek będzie dłuższy i wymaga osobnego procesu; wytyczne opracowane zostaną do 31 grudnia 2021 r.**
8. Fundatorzy nie popierają „hybrydowego” modelu publikacji, mogą jednak udzielać finansowego wsparcia, pod warunkiem, że jest to droga przejściowa w ramach rozwiązań transformacyjnych.
9. Fundatorzy powinni monitorować działania beneficjentów i karać ich jeżeli nie przestrzegają przepisów.
10. Fundatorzy podejmując decyzje o finansowaniu badań ocenią wartość pracy, a nie wydawcę, czasopismo (jego wskaźniki) lub kanał publikacji (i jego wpływy).

Zasady otwartego dostępu do artykułów i czasopism rozwijały się systematycznie od lat, natomiast postęp w dziedzinie otwartych książek był znacznie wolniejszy. Rekomendacje cOAlitji S w połączeniu z polityką Science Europe⁷ potwierdzają, że istnieje duża szansa na przyspieszenia dostępu do otwartych książek akademickich.

Przyspieszenie otwartego dostępu do książek⁸

- 5 Tamże
- 6 Creative Commons (CC) – zestaw wzorców umów licencyjnych, dostęp: <https://creativecommons.pl/poznaj-licencje-creative-commons/> [odczyt 5 marca 2022].
- 7 W 2019 r. Science Europe opublikowało pięć zasad otwartego dostępu do książek akademickich, dostęp: https://www.science-europe.org/media/qk2b1cq4/se_bp_oa_books_092019.pdf [odczyt: 10 lutego 2022].
- 8 Zob. Oświadczenie w sprawie otwartego dostępu do książek, dostęp: [https://www.coalition-s.org/coalition-s-statement-on-](https://www.coalition-s.org/coalition-s-statement-on-open-access-for-academic-books/)

Mając na celu rozszerzenie otwartego dostępu do wyników badań naukowych, cOAlition S przedstawiła we wrześniu 2021 r. rekomendacje w sprawie otwartego dostępu do książek oraz innych dłuższych form publikacji naukowych, pozostawiając ich wdrożenie poszczególnym koalicjantom. Otwarta nauka wymaga odpowiednich narzędzi i technologii informatycznych oraz rozwiązań prawnych⁹. Wydanie monografii różni się od wydania czasopism, dlatego też opracowanie standardów i modeli finansowania może wymagać więcej czasu. Zamiast wprowadzić jednolitą politykę dotyczącą książek w modelu otwartym, koalicja sformułowała zestaw zaleceń zgodnych z opublikowanymi już w 2018 r. zasadami Planu S, które członkowie koalicji będą mogli przyjąć w ramach swoich kompetencji i jurysdykcji [zostało to zawarte w punkcie 7 Planu S].

Rekomendacje cOAlition S dla otwartych książek akademickich¹⁰

Zgodnie z nią *wszystkie książki akademickie oparte na oryginalnych badaniach, wsparte bezpośrednim finansowaniem organizacji zrzeszonych w koalicji, należy udostępnić w otwartym dostępie w momencie publikacji*. Książki akademickie definiowane są tutaj jako monografie, rozdziały książek, zbiory wydane pod redakcją, wydania krytyczne, a także inne dłuższe prace. Otwarty dostęp do tych publikacji wzmacnia naukę, zwłaszcza dziedziny humanistyczne i społeczne, zwiększa też liczbę cytowań orazostępów. cOAlition S, nie określiła terminu wdrożenia proponowanych rozwiązań, ale wyznaczyła kierunek działań.

Zalecenia dotyczące otwartych książek¹¹

1. Wszystkie książki akademickie oparte na badaniach sfinansowanych ze środków instytucji zrzeszonych w cOAlition S, powinny być udostępnione w modelu otwartym w momencie publikacji.
2. Autorzy lub ich instytucje powinni zachować prawa autorskie do książek akademickich aby umożliwić ich publikację w modelu otwartym oraz ich ponowne wykorzystanie.
3. Książki akademickie publikowane w otwartym dostępie powinny być udostępniane na licencji Creative Commons.
4. Okres embarga na książki akademickie powinien być jak najkrótszy i nie przekraczać 12 miesięcy.
5. Fundatorzy zrzeszeni w cOAlition S powinny wspierać otwarty dostęp do książek przez programy finansowe, modele biznesowe oraz odpowiednie rozwiązania.

[open-access-for-academic-books/](https://www.coalition-s.org/coalition-s-statement-on-open-access-for-academic-books/) [odczyt: 5 marca 2022].

9 Zob. *Przewodnik po otwartej nauce*, autorzy: J. Hofmokr, A. Tarkowski, B. Bednarek-Michalska, K. Siewicz, J. Szprot, Warszawa 2009, dostęp: <https://depot.ceon.pl/handle/123456789/65> [odczyt: 6 marca 2022].

10 <https://www.coalition-s.org/coalition-s-statement-on-open-access-for-academic-books/>

11 Zob. Zalecenia koalicji w sprawie otwartych książek, dostęp: <https://www.coalition-s.org/coalition-s-statement-on-open-access-for-academic-books/> [odczyt: 5 marca 2022].

**Zgodnie z główną zasadą Planu S
wszystkie publikacje naukowe opisujące
rezultaty badań finansowanych
z publicznych oraz prywatnych środków
przyznanych przez krajowe, regionalne
lub międzynarodowe instytucje
wspierające naukę, muszą być publikowane
w czasopiśmie o otwartym dostępie,
na otwartych platformach lub też
w repozytoriach otwartego dostępu bez
embarga czasowego.**

Otwarte publikowanie

Wyniki badań naukowych finansowane z grantów członków cOAlitji muszą być dostępne w otwartych czasopiśmie, platformach lub repozytoriach według wytycznych dla poszczególnych dziedzin nauki. Gwarantuje to rzetelny proces recenzowania, zgodny ze standardami etycznymi Komitetu Etyki Publikacji COPE¹². Udostępniane dokumenty muszą być oznaczone DOI¹³, numerem identyfikującym cyfrową postać publikacji. Otwarte publikowanie powinno opierać się na licencjach Creative Commons¹⁴. Plan S zaleca stosowanie identyfikatorów ORCID¹⁵ dla wszystkich uczestników procesu publikacji oraz deponowanie treści w odpowiednim systemie służącym długotrwałej archiwizacji, takim, jak np. CLOCKSS¹⁶.

Zalecane repozytoria dla otwartych publikacji

1. Czasopismo, w którym publikowane są wyniki badań

12 COPE, Committee on Publication Ethics, dostęp: <https://publicationethics.org/> [odczyt: 9 marca 2022].

13 DOI, Digital Object Identifier – numer identyfikacyjny dokumentów cyfrowych, który zapewnia do nich trwały dostęp w Internecie, niezależnie od wiodącego do nich adresu URL. Przyznawany od 1998 r. przez International DOI Foundation za pośrednictwem 10 agencji rejestrujących, m.in. Crossref.

14 Zob. K. Siewicz, *Otwarty dostęp do publikacji naukowych: kwestie prawne*, Warszawa 2012, dostęp: https://depot.ceon.pl/bitstream/handle/123456789/335/K_Siewicz_Otwarty_dostep_do_publicacji_naukowych.pdf?sequence=4 [odczyt 5 marca 2022]

15 ORCID, Open Researcher and Contributor ID – identyfikator badaczy stosowany w komunikacji naukowej.

16 Controlled LOCKSS – inicjatywa, której celem jest tworzenie bezpiecznego środowiska do przechowywania publikacji naukowych na wypadek zagrożeń technologicznych, ekologicznych, ekonomicznych lub politycznych.

powinno być zarejestrowane w katalogu czasopism o otwartym dostępie DOAJ¹⁷. Możliwość archiwizacji w repozytorium określa polityka wydawcy dostępną w SherpaRomeo¹⁸. Zgodność czasopism naukowych z Planem S można sprawdzić za pomocą narzędzia Journal Checker Tool, które udostępnia cOAlition S¹⁹.

2. Dane badawcze można umieszczać w repozytorium Zenodo²⁰, RepOD²¹ lub repozytoriach dziedzinowych, które można wyszukać w rejestrze repozytoriów danych badawczych re3data.org²². Publikowanie danych badawczych musi być zgodne z planem zarządzania danymi badawczymi i zasadami FAIR²³.

3. Monografie naukowe mają swoje repozytorium otwartych książek DOAB²⁴. Dla autorów lub wydawców pomocne będą rekomendacje cOAlitji S oraz zasoby informacyjne zawierające zestaw narzędzi do otwartego publikowania książek²⁵.

Repozytorium, w którym autor zamierza zdeponować pracę powinno być zarejestrowane w katalogu repozytoriów otwartego dostępu OpenDOAR²⁶,

Otwarte publikowanie to podstawa rozwoju otwartej nauki.

17 DOAJ, Directory of Open Access Journals – międzynarodowy katalog 17,5 tys. otwartych, recenzowanych czasopism naukowych ze 130 krajów, 8 mln artykułów, dostęp: <https://doaj.org/> [odczyt: 10 marca 2022].

18 Sherpa/RoMEO serwis rejestrujący polityki wydawców w zakresie praw autorskich i samodzielnej archiwizacji w repozytoriach, przechowuje informacje o wzorach umów wydawniczych.

19 Journal Checker Tool, dostęp: <https://journalcheckertool.org/> [odczyt: 10 marca 2022].

20 Zenodo – repozytorium zawierające 2,4 mln otwartych danych badawczych z różnych obszarów wiedzy, dostęp: <https://zenodo.org/search?page=1&size=20> [odczyt 11 marca 2022].

21 RepOD, Repozytorium Otwartych Danych ICM, dostęp: <https://re3data.org/> [odczyt 1 marca 2022].

22 re3data.org, Registry of Research Data Repositories, dostęp: <https://www.re3data.org/> [odczyt 1 marca 2022].

23 Zob. *Selekcja i przygotowanie danych badawczych do udostępniania*, oprac. W. Fenrich, Warszawa, 2019, s. 9-18, dostęp: <https://drodb.icm.edu.pl/wp-content/uploads/2019/10/Selekcja-i-przygotowanie-danych-badawczych-do-udost%C4%99pnienia.pdf> [odczyt: 10 marca 2022].

24 DOAB, Directory of Open Access Books – międzynarodowy katalog 50 tys. recenzowanych książek naukowych otwartego dostępu, dostęp: <https://doabooks.org/> [odczyt 10 marca 2022].

25 OAPEN, Open Access Books Toolkit – zestaw narzędzi dotyczący tematyki otwartego publikowania książek, dostęp: <https://oapen.org/> [odczyt 10 marca 2022].

26 DOAR Directory of Open Access Repositories – międzynarodowy katalog repozytoriów otwartego dostępu, dostęp: <https://v2.sherpa.ac.uk/pendoair/> [odczyt 1 marca 2022].

OGÓLNOAKADEMICKI PROFIL STUDIÓW

Dariusz Dolański

Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia

Studia o profilu ogólnoakademickim, to studia związane z działalnością naukową prowadzoną w uczelni w dyscyplinach, do których został przyporządkowany kierunek. Koncepcja kształcenia dla tych studiów powinna uwzględniać na studiach pierwszego stopnia przygotowanie studentów do prowadzenia badań naukowych, a na studiach drugiego stopnia udział studentów w tych badaniach, co nie wyklucza przygotowania studentów do wykonywania działalności zawodowej związanej z kierunkiem.

Efekty uczenia się dla kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim powinny w szczególności odnosić się do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji, które są dedykowane temu profilowi. W tym wypadku odnosi się to do studiów II stopnia i charakterystyk:

P7S_WG: student zna i rozumie „główne tendencje rozwojowe dyscyplin naukowych lub artystycznych, do których jest przyporządkowany kierunek studiów”;

P7S_UW: student potrafi „formułować i testować hipotezy związane z prostymi problemami badawczymi”.

Program studiów o profilu ogólnoakademickim powinien:

- 1) Obejmować zajęcia związane z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów, w wymiarze większym niż połowa liczby punktów ECTS, koniecznych do ukończenia studiów. W przypadku, gdy kierunek przyporządkowany jest do więcej niż jednej dyscypliny naukowej, w tej grupie zajęć powinny zostać uwzględnione wszystkie te dyscypliny w liczbie punktów ECTS odpowiadającej proporcjom, w których kierunek został do tych dyscyplin przyporządkowany.
- 2) Uwzględniać udział studentów w zajęciach przygotowujących do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności. Ten udział może być zapewniony poprzez proces dyplomowania. W przypadku studiów o profilu ogólnoakademickim prace dyplomowe mogą odpowiadać wszystkim trzem rodzajom działalności naukowej, z uwzględnieniem stopnia zaawansowania kompetencji studentów właściwych dla poziomów studiów:
 - a) badaniom podstawowym rozumianym jako prace empiryczne lub teoretyczne mające przede wszystkim na celu zdobywanie nowej wiedzy o podstawach zjawisk i obserwowalnych faktów bez nastawienia na bezpośrednie zastosowanie komercyjne;
 - b) badaniom aplikacyjnym rozumianym jako prace mające na celu zdobycie nowej wiedzy oraz umiejętności, nastawione na opracowywanie nowych produktów, procesów lub usług lub wprowadzanie do nich znaczących ulepszeń;
 - c) pracom rozwojowym, które są działalnością obejmującą nabywanie, łączenie, kształtowanie i wykorzystywanie dostępnej aktualnie wiedzy i umiejętności, w tym w zakresie narzędzi informatycznych lub oprogramowania, do planowania produkcji oraz projektowania i tworzenia zmienionych, ulepszonych lub nowych produktów, procesów lub usług, z wyłączeniem działalności obejmującej rutynowe i okresowe zmiany wprowadzane do nich, nawet jeżeli takie zmiany mają charakter ulepszeń.

W przypadku kierunków prowadzonych w dziedzinie sztuki proces dyplomowania odnosi się do twórczości artystycznej rozumianej jako działania twórcze w sztuce, których efektem jest stanowiące wkład w rozwój kultury dzieło artystyczne materialne lub niematerialne, w tym także artystyczne wykonanie, przy czym w przypadku studiów o profilu ogólnoakademickim należałoby się spodziewać uwzględnienia teoretycznych aspektów tej twórczości.

Na profilu ogólnoakademickim program studiów nie musi uwzględniać praktyk zawodowych, jeśli nie są one wymagane właściwym dla kierunku standardem kształcenia w tym standardem kształcenia przygotowującym do wykonywania zawodu nauczyciela.

Przepisy dopuszczają, aby w przypadku studiów o profilu ogólnoakademickim 75 proc. liczby punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów mogła być uzyskana w ramach kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

W przypadku studiów o profilu ogólnoakademickim formalnie wymagane jest także, aby co najmniej 75 proc. godzin zajęć było prowadzonych przez nauczycieli akademickich zatrudnionych w uczelni jako podstawowym miejscu pracy. Przy czym należy mieć na uwadze, że uczelnia zobowiązana jest zapewnić, aby zajęcia były prowadzone przez osoby posiadające kompetencje i doświadczenie pozwalające na prawidłową realizację zajęć, a więc w przypadku zajęć związanych z prowadzoną w uczelni działalnością naukową i zajęć przygotowujących do prowadzenia działalności naukowej lub zapewniających udział w tej działalności powinny to być osoby, które powadzą działalność naukową odpowiadającą zakresowi przydzielonych im zajęć.

Pełnomocnicy rektora do spraw związanych z jakością kształcenia zapraszają na konsultacje.

Ich terminy opublikowane są na stronach internetowych pełnomocników w zakładce KSZTAŁCENIE strony domowej UZ.

ANKIETY OCENY JAKOŚCI KSZTAŁCENIA W UNIWERSYTECIE ZIELONOGÓRSKIM

OPINIA NAUCZYCIELI AKADEMICKICH
NA TEMAT WARUNKÓW PROWADZENIA STUDIÓW

Paweł Szudra

Pełnomocnik Rektora ds. Ewaluacji Jakości Kształcenia

Celem przeprowadzania ewaluacji na Uniwersytecie Zielonogórskim jest monitorowanie i poprawa jakości kształcenia oraz warunków studiowania. Ankiety są częścią Uczelnianego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia, a uczestnictwo w procesie ankietyzacji jest dobrowolne i anonimowe.

Ewaluacja jakości kształcenia na Uniwersytecie Zielonogórskim opiera się głównie na przeprowadzeniu ankietyzacji wśród studentów w zakresie:

- 1) oceny prowadzącego zajęcia przez studenta;
- 2) zadowolenia z warunków studiowania przez studenta;
- 3) oceny warunków i prowadzących przez słuchaczy studiów podyplomowych;
- 4) oceny praktyki objętej planem studiów przez studenta odbywającego praktykę oraz opiekuna praktyki z ramienia zakładu pracy, w którym student odbywa praktykę.

Dodatkowo Uczelniany System Zapewniania Jakości Kształcenia w ramach ewaluacji jakości kształcenia umożliwia przeprowadzenie hospitacji zajęć dydaktycznych.

Do wyżej wymienionych narzędzi ewaluacji jakości kształcenia w czerwcu 2022 r. dołączy badanie opinii nauczycieli akademickich na temat warunków prowadzenia studiów w ramach konkretnego kierunku.

Ankieta będzie uruchomiona od 1 do 30 czerwca. Nauczyciele akademicy w maju 2022 r. na służbowe skrzynki mailowe otrzymają link do ankiety wraz z hasłem (unikalnym tokenem).

Ankieta Opinii nauczycieli akademickich na temat warunków prowadzenia studiów składa się z pięciu części:

- 1) opinia na temat infrastruktury, która obejmuje: ocenę warunków lokalowych, ocenę wyposażenia sal ćwiczeniowych i wykładowych, ocenę wyposażenie laboratoriów, ocenę dostosowania sal do liczebności grup;
- 2) opinia na temat obsługi administracyjnej pracowników, która obejmuje: ocenę jakości załatwiania spraw na poziomie wydziału i instytutu, ocenę jakości załatwiania spraw studenckich w BOS-ie, ocenę jakości załatwiania spraw na poziomie centralnym Uniwersytetu Zielonogórskiego;
- 3) opinia na temat dostępności informacji, która obejmuje: ocenę dostępności niezbędnych informacji na tablicach ogłoszeń, ocenę strony internetowej wydziału oraz Uniwersytetu Zielonogórskiego pod względem zamieszczania niezbędnych i aktualnych informacji;
- 4) opinia na temat biblioteki, która obejmuje: ocenę warunków lokalowych i wyposażenia biblioteki, ocenę godzin pracy biblioteki, ocenę dostępu do zbiorów drukowanych biblioteki, ocenę dostępu do zasobów elektronicznych biblioteki;
- 5) opinia na temat umiędzynarodowienia, która obejmuje: ocenę systemu zachęt do udziału w wyjazdach zagranicznych w ramach różnych programów, ocenę oferty wyjazdów zagranicznych, dydaktycznych lub szkoleniowych, w ramach różnych programów, ocenę możliwości prowadzenia przedmiotów w języku obcym. W każdej części prowadzący zajęcia, będzie mógł przedstawić dodatkowe informacje w pytaniach otwartych. Zapraszamy do wzięcia udziału w badaniu.

IDZIE NOWE I NIE JEST TO WIOSNA...

WIRTUALNE DNI OTWARTE,
KAMPANIA PROMOCYJNA UCZELNI,
ZNAK UPROSZONY

Małgorzata Ratajczak-Gulba

Biuro Promocji UZ

Przez siedem kolejnych dni tygodnia, od 20 do 27 marca br., odbywały się Wirtualne Dni Otwarte Uniwersytetu Zielonogórskiego. Spotkania miały miejsce na dwóch medialnych platformach: na antenie Akademickiego Radia Index oraz na Facebooku Uniwersytetu Zielonogórskiego.

Przed południem można było wysłuchać w radiu rozmów z przedstawicielami wszystkich uniwersyteckich wydziałów. W rozmowie z dziennikarzami goście audycji opowiadali o ofercie edukacyjnej, osiągnięciach pracowników i studentów, o działalności na różnych polach. Były to rozmowy przeznaczone przede wszystkim do rodziców maturalistów, którzy często mają duży wpływ na wybór dalszej ścieżki edukacyjnej przez młodzież.

Natomiast blok popołudniowy WDO kierowany był przede wszystkim do kandydatów. Prezentacje rozpoczynały się codziennie o godz. 18.00, aby jak najwięcej uczniów, już po swoich zajęciach, mogło w pełni zapoznać się z naszą ofertą edukacyjną i nie tylko. O swoich wydziałach opowiadali dziekani lub prodziekani poszczególnych wydziałów. Była to okazja do poznania przez maturalistów tych ważnych dla studentów osób.

Nie zabrakło też prezentacji kół naukowych, o których opowiadali sami studenci, bo jak wiadomo najlepiej do młodych trafiają ich rówieśnicy. Studenci prezentowali to czym zajmują się kołach i jakie mają osiągnięcia oraz sukcesy. Zapraszali w swoje szeregi. Codziennie też w cyklu „Konglomeraty” poznawaliśmy absolwentów naszej uczelni, którzy doskonale radzą sobie w pracy zawodowej. Opowiadali o tym, iż studia na UZ dają wiele możliwości zarówno w czasie pobytu na uczelni, jak również są doskonałym startem w przyszłość.

Mówiliśmy też o ofertach wyjazdów zagranicznych, stypendiach jakie oferuje Uniwersytet Zielonogórski, o możliwościach uruchomienia własnego biznesu. Nie zabrakło informacji o sporcie. Przybliżyliśmy jednostki uczelniane, które mają wiele do zaoferowania studentom, m.in.

Bibliotekę Uniwersytecką czy Biuro Karier UZ. Codziennie też pojawiało się pytanie konkursowe. Do wygrania były gadzety uczelniane, w tym m.in. t-shirty z hasłem nowej kampanii promocyjnej uczelni.

Przy organizacji Wirtualnych Dni Otwartych wspierała nas Informacja Turystyczna Visit Zielona Góra, której pracownicy opowiadali o tym, jak można spędzić wolny czas w Zielonej Górze, gdzie warto pójść, co zobaczyć. Codziennie przedstawiano inną atrakcję. A skoro mowa już o Visit Zielona Góra, to w tym roku mocno zacieśniliśmy współpracę i oprócz Wirtualnych Dni Otwartych efekty naszych wspólnych działań widać już w naszym mieście. W marcu na billboardach pojawiło się hasło: *Idzie nowe i nie jest to wiosna*. To zapowiedź nowej kampanii promocyjnej uczelni. Sesja fotograficzna odbyła się przy obiektach uczelnianych oraz na terenie miasta, w jego najbardziej charakterystycznych punktach. Nowej kampanii nadał przyświeca hasło: *Weź kierunek na UZ*, ale w tym roku zostało ono rozbudowane o drugi człon: *i wkręć się w Zieloną Górę*. Chcemy w ten sposób zachęcić młodzież do przyjazdu do naszego miasta i studiowania na naszym Uniwersytecie. Pokazać to, co Zielona Góra i Uniwersytet Zielonogórski mają do zaoferowania. Podkreślamy, że Zielona Góra to miasto przyjazne studentom.

W sesji wzięło udział kilkoro studentów naszej uczelni. Tym samym powracamy do tradycji, że w naszych kampaniach pokazujemy prawdziwe osoby, rzeczywistych studentów UZ, a nie aktorów. Tak jest już od kilku lat, w trzech poprzednich kampaniach uczelni współpracowaliśmy z naszymi studentami, co mocno wyróżniało nas na tle innych uczelni. W ubiegłym roku sięgnęliśmy po gotowe zdjęcia, ale tylko dlatego, że mieliśmy do czynienia z pandemią i nie mieliśmy możliwości zaangażowania studentów. Wracamy więc do korzeni. Dodam też, że studenci bardzo chętnie brali udział we współtworzeniu Wirtualnych Dni Otwartych.

Wirtualne Dni Otwarte

Weź kierunek na UZ

i wkręć się w Zieloną Górę!

20-26 marca 2022

Idzie nowe, to nie tylko odniesienie do nowej kampanii promocyjnej, ale też do nowego znaku uczelni. Nadal oficjalnym logo Uniwersytetu Zielonogórskiego jest orzeł na tle liter UZ - skrótu nazwy uczelni, ale od teraz posługiwać się będziemy również tzw. znakiem uproszonym. Można go już być zobaczyć na billboardach czy materiałach reklamowych, np. tych promujących WDO. Obecnie wiele uczelni dokonuje tzw. rebrandingu swojego dotychczasowego logo, idzie z duchem czasu i je unowocześnia. Postanowiliśmy uczynić podobnie, stąd nasz nowy znak, który będzie wykorzystywany przede wszystkim w materiałach skierowanych do kandydatów i samych studentów. Znak został zaprojektowany przez zespół grafików Biura Promocji UZ. Podsumowując należy powiedzieć, że już po raz drugi, z powodu pandemii, przyszło nam organizować dni otwarte uczelni w sposób wirtualny. Bardzo liczymy na to, że w przyszłym roku uczniowie szkół średnich będą mogli już osobiście przyjść w mury Uniwersytetu Zielonogórskiego i porozmawiać bezpośrednio z przedstawicielami wydziałów i studentami, że będą mogli wejść do sal ćwiczeniowych czy laboratoryjnych i zobaczyć czym na co dzień zajmują się studenci. A tych wszystkich, którzy nie zdążyli, nie mieli okazji czy chcą jeszcze raz obejrzeć materiały przygotowane na WDO, zapraszamy do odwiedzenia kanału YouTube UZ, gdzie zamieszone są wszystkie prezentowane materiały.

WIADOMOŚCI WYDZIAŁOWE

Wydział
Artystyczny
Uniwersytetu
Zielonogorskiego

18 marca 2022 r. w Galerii Biblioteki Uniwersyteckiej odbył się wernisaż wystawy Zbynka Janáčka z Uniwersytetu Ostrawskiego w Czechach. Artysta zaprezentował prace z cyklu Wyodrębnienie znaku / Extraction of sign / Extrakce znaku. Artysta, który jest miłośnikiem i kolekcjonerem książek, dostrzegając kulturotwórczą rolę biblioteki uniwersyteckiej w środowisku akademickim, wystawę *Wyodrębnienie znaku* dedykuje właśnie bibliotece, która nie tylko popularyzuje działalność naukową i artystyczną, ale przede wszystkim oferuje atrakcyjne miejsce z bogatym programem ze sfery działań artystycznych.

Jest to kontynuacja wcześniejszej, wystawy, która poprzednio była prezentowana w Galerii Pryzmat w Krakowie (jej kuratorem był prof. dr hab. Stanisław Tabisz - ówczesny prezes ZPAP w Krakowie). Realizacja wystawy w Zielonej Górze planowana była już w 2018 r. niestety sytuacja epidemiologiczna, śmierć prof. Stanisława Tabisza, a teraz wojna na Ukrainie wpłynęły na termin, ale i treść ekspozycji. Cezura czasowa obejmuje prace z lat 2010-2022 i stanowi dokumentację życia społeczeństwa przed tymi wydarzeniami, a jednocześnie wskazuje co jest ważne dla dokonania twórczych artysty obecnie.

Wystawa składa się z 5 cykli: „Boxy a tisky”, „ART”, „... on the Sublime and Beautiful”, „Beauty is Final Stage of Spiritual I.-III” i „CMY”. W prezentowanych cyklach artysta zastosował techniki mieszane; sitodruk, pleksi, szkło, włókno kokosowe, szkło lustrzane, ogień i astralon.

1. Cykl *Boxy a tisky* symbolizuje wirtualną Bibliotekę Babel wg opowiadania argentyńskiego pisarza Jorge Luisa Borgea z 1941 r. opisującego wszechświat jako ogromną bibliotekę z labiryntem, gdzie zgromadzone najcenniejsze zdobycze ludzkiej aktywności, której katalog wskazuje na etyczne i moralne wykorzystanie wiedzy w stosunku do człowieka, świata i cywilizacji.
2. W cyklu „ART” wycieraczka, jako przedmiot codziennego użytku, w galerii staje się eksponatem i dziełem sztuki.
3. Cykl „...on the Sublime and Beautiful” symbolizuje ogień w sztuce, który dziełom Zbynka Janáčka nadaje magiczny i tajemniczy charakter symbolizujący ludzkie emocje, destrukcję i moc niszczycielską, a nawet wojnę.
4. Cykl „Beauty is Final Stage of Spiritual I.-III” odnosi się do percepcji piękna i rzeczywistości transcendentnej.
5. „CMY” to grafiki warstwowe, które wprowadzają widza w świat metamorfozy, koloru, złudzeń optycznych i efektów świetlnych wywołujących wrażenie ruchu i trójwymiarowości.

Zbyněk Janáček,
Boxy - a - tisky - 1, 1099 x 1089

Zbyněk Janáček,
Boxy - a - tisky - 3, 1449 x 1085

fot. Marek Lalko

fot. Katarzyna Doszczak

fot. Marek Lalko

„BEAUTY IS THE FINAL STAGE OF THE SPIRITUAL“
2019, plek, serigrafie na astralnu, nekovaná vídina, zrcadlové sklo, plek, 1000x1500 mm

„KRÁSA JE POSLEDNÍM STUPNĚM DUCHOVNÁ“
2019, plek, serigrafie na astralnu, nekovaná vídina, zrcadlové sklo, plek, 1000x1500 mm

„BEAUTY KRÁSA IS JE THE FINAL STAGE OF THE SPIRITUAL DUCHOVNÁ“
2019, plek, serigrafie na astralnu, nekovaná vídina, zrcadlové sklo, plek, 1000x1500 mm

„O výtvarníkovi a výtvarníkovi“ 2019
plek, nekovaná vídina, nekovaná vídina, sklo, zrcadlové sklo

fot. Marek Lalko

Zbyněk Janáček jest członkiem Stowarzyszenia Grafików Czeskich Hollar w Pradze, Stowarzyszenia ART. Praha, Stowarzyszenia Q w Brnie, Umelčská beseda, Praga oraz jest członkiem Klubu Konkretystów KK3 ze wsparciem asystentów prof. Dariusza Gajewskiego i dr. Jakuba Cikały. Ukończył Wydział Filozoficzny Uniwersytetu im. Palackiego w Ołomuńcu w Czechach. Od 1991 r. prowadził zajęcia na Uniwersytecie Ostrawskim na stanowisku adiunkta w Katedrach: Wychowania Plastycznego i Twórczości Artystycznej. W 1998 r. przeprowadził przewód habilitacyjny w dziedzinie sztuki plastyczne w Uniwersytecie im. Palackiego w Ołomuńcu. Do 2015 r. był dziekanem Wydziału Artystycznego Uniwersytetu Ostrawskiego (Czechy). Obecnie pełni funkcję kierownika Pracowni Grafiki Artystycznej na Wydziale Sztuk Pięknych Uniwersytetu Ostrawskiego w Czechach.

Zbyněk Janáček jest cenionym pedagogiem i wybitnym artystą grafikiem, doskonale znanym w europejskim środowisku graficznym. Jego aktywność koncentruje się głównie w obszarze grafiki warsztatowej. Jego wcześniejsze prace powstawały w technice linorytu kolorowego. Obecnie zajmuje się serigrafią, drukiem cyfrowym oraz wideo.

Jest profesorem wizytującym na uczelniach artystycznych w Polsce, m. in. prowadził zajęcia ze studentami Akademii Sztuk Pięknych w Kato-

wicach, w Zakładzie Grafiki Wyższej Szkoły Sztuk Plastycznych na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu, Akademii Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi oraz Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku.

Zorganizował wiele wystaw indywidualnych w Pradze, Ołomuńcu Uherskim Hradiszczu, Hranicach na Morawie, Hawierzowie, Opawie, Krakowie i Ostrawie. Od 1994 r. brał udział w wielu wystawach zbiorowych i prezentacjach twórczości graficznej za granicą (Polska, Niemcy, Słowacja, Kanada, Brazylia, Włochy, Indie, Chorwacja, Rosja, Kostaryka, Węgry, Korea, Grecja i wielu innych krajach). Brał udział w wystawach czeskiej grafiki 2. połowy XX w. (Galeria Mánes). Jest laureatem wielu prestiżowych nagród m.in. Vladimira Boudnika, Międzynarodowego Triennale Grafiki Kraków 2013 w Stambule, uczestnik Międzynarodowego Triennale Grafiki w Warszawie „Imprint” w 2014 r. oraz wielu wystawach w Czechach i za granicą.

Kuratorem wystawy jest dr Janina Wallis, starszy kustosz dyplomowany.

Wystawa będzie czynna do 15 maja 2022 r. Można ją zwiedzać od poniedziałku do piątku w godz. od 8.00-19.00, a w soboty od 9.00-17.00.

Instytut
Muzyki
UZ

GŁOS – UDERZENIE – CZAS RELACJA Z KONCERTU

Niecodziennie nadarza się okazja uczestnictwa w koncercie, w którego programie znajdziemy wyłącznie wykonania premierowe. Takie niezwykle wydarzenie kulturalne pod tytułem Głos - Uderzenie - Czas miało miejsce w Filharmonii Zielonogórskiej. Było to już trzecie spotkanie poświęcone twórczości współczesnych kompozytorów reprezentujących Zieloną Górę, Poznań i Szczecin, zorganizowane przez Instytut Muzyki Uniwersytetu Zielonogórskiego przy współpracy z Katedrą Kompozycji Akademii Muzycznej im. I.J. Paderewskiego w Poznaniu.

W programie koncertu usłyszeliśmy utwory: Aliny Kubik, Artura Cieślaka, Juliusza Karcza, Stanisława Leśniewskiego, Zbigniewa Kozuba, Agnieszki Zdrojek-Suchodolskiej i Katarzyny Kwiecień-Długosz. Utwory wykonywali wykładowcy kierunków muzycznych w Poznaniu i Zielonej Górze: Marzanna Rudnicka (sopran), Przemysław Czekala (baryton), Piotr Sotkiewicz (perkusja), Piotr Szulc (perkusja). Podczas koncertu wykorzystano jedynie głos ludzki i instrumenty perkusyjne - m.in. marimbę, wibrafon, kotły i dzwonki orkiestrowe. Grano na nich w niezwykle ciekawy sposób - dla przykładu, w jedynej zaprezentowanej kompozycji instrumentalnej *Przeja-*

śnienia Agnieszki Zdrojek-Suchodolskiej muzycy pociągali smyczkiem o talerze.

Większość utworów napisana została do wierszy. Wśród autorów muzycznie interpretowanych tekstów nie zabrakło klasyków polskiej poezji - Bolesława Leśmiana i ks. Jana Twardowskiego. Interesującym pomysłem była Kapsuła czasu Katarzyny Kwiecień-Długosz. Kompozytorka, która jest też tłumaczką języka niemieckiego, wykorzystała fragmenty XIX-wiecznego tekstu znalezione w Buchałowiu w tytułowej kapsule czasu. Partia sopranu oparta została o autorski przekład dokumentu na język polski i sekwencje w języku łacińskim. Baryton prezentował wersję oryginalną w języku niemieckim. Intrygującym i odważnym przedsięwzięciem było połączenie fragmentów *Rozmowy mistrza Polikarpa ze Śmiercią* i *Pieśni świętojańskiej o Sobótce* Jana Kochanowskiego w dziele *Za mną* Stanisława Leśniewskiego. Warto zwrócić też uwagę na fakt, iż kompozytor wykorzystał nie tylko warunki głosowe Marzanny Rudnickiej, ale także jej zdolności aktorskie.

Na wyróżnienie zasługuje również *Dyptyk* Aliny Kubik do wierszy *Szczęście* i *Kamień w wodę* Barbary Zielińskiej i Dominika Górnego ze względu na szczególną umiejętność zgrania instrumentarium ze śpiewem i zastosowanie wspólnych zabiegów rytmicznych. Kompozytorka pozostawiła dużo przestrzeni instrumentom perkusyjnym, nie sprowadzając ich jedynie do roli akompaniamentu.

Koncert muzyki kameralnej *Głos - Uderzenie - Czas* poprowadziła studentka Instytutu Muzyki Uniwersytetu Zielonogórskiego, Kornelia Wierucka. W związku z tym, że muzyka współczesna rzadko pojawia się w lokalnych instytucjach muzycznych, kilka słów wprowadzenia przydało się nawet najzagorzalszym bywalcom filharmonii. Koncert znakomicie wpisuje się w obchody dwudziestolecia Uni-

fot. Kazimierz Adamczewski

wersytetu Zielonogórskiego - instytucji młodej, tworzącej nieodkryte oblicza muzyki. Z pozoru dość kontrowersyjne powoli własną tradycję. Stanowi dowód na to, iż warto wychodzić poza utarte granice, aby poznawać coraz szersze,

nieodkryte oblicza muzyki. Z pozoru dość kontrowersyjne dla laika połączenie okazało się fascynującą ucztą dźwięków i emocji.

Karolina Ambroziak

fot. Kazimierz Adamczewski

fot. Anita Famuła

Instytut Sztuk
Wizualnych
UZ

fot. Olexsii Soboliev

W Galerii Rektorat 11 marca odbył się wernisaż wystawy *Symulakrum* / 2 Bartka Jarmolińskiego. Artysta mieszka i tworzy w Łodzi. Związany jest z tamtejszą Akademią Humanistyczno-Ekonomiczną. Jest absolwentem Akademii Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi. Studia doktoranckie ukończył na Wdziale Artystycznym Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach. Jego twórczość związana jest z malarstwem, fotografią, kolażem i performance. Zrealizował ponad 30 wystaw indywidualnych, brał udział w wielu wystawach zbiorowych w Polsce i za granicą (Niemcy, Holandia, Słowacja, Włochy, Szkocja). Jako kurator zrealizował ponad 20 wystaw zbiorowych, m.in. *Mascullinea*, Galeria BWA Kielce / Galeria XXI Warszawa / Galeria Kopro ASP Łódź / 2019/2020, *DURERIOZUM*, Dom Norymberski Kraków / 2021, *Indywidualium*, Muzeum Regionalne Brzeziny / 2021, *TOYS 2*, Galeria ZPAP Toruń, 2020, *BODY LANGUAGE*, BBA Gallery Berlin / 2017, *Trucizna*, Galeria Pusta CKK Katowice / 2016, *Strategie cielesności*, CSW Solvay, Kraków / 2016.

Jego prace znajdują się w zbiorach Miejskiej Galerii Sztuki w Łodzi, BWA Galerii Bielskiej w Bielsku-Białej, kolekcji Regionalnej Zachęty w Katowicach, Centralnym Muzeum Włókiennictwa w Łodzi, kolekcji Hestii w Sopocie, Muzeum Regionalnym w Brzezinach.

BARTEK JARMOLIŃSKI

Wystawy indywidualne / wybór:

2021 / *Symulakrum*, Galeria Patio 2, AHE, Łódź
2020 / *Pół żartem całkiem serio* / z I. Demko, Galeria Ta3, Kamienica Artystyczna, Warszawa
2020 / *Czuły barbarzyńca*, Mazowieckie Centrum Sztuki Współczesnej Elektrownia, Radom
2019 / *NIHIL VEDITUR*, Miejska Galeria Sztuki, Łódź

2019 / *L'enfant terrible*, Ośrodek działań Artystycznych, Piotrków Trybunalski

2018 / *Portret własny jako obraz będący komunikatem w obszarze kulturowym*, BWA, Kielce
2018 / *Welcome to the Jungle*, Galeria 101 Projekt, Warszawa

2017 / *Dzień mężczyzny*, Galeria Olympia, Kraków

2016 / *Introdukcja*. Jacek Malczewski - Bartek Jarmoliński, Muzeum Miasta Łodzi

2016 / *Wotum*, Galeria Wozownia, Toruń

2016 / *Układ limbiczny*, BWA, Kielce

2016 / *Toksemia* / z I. Demko, Galeria Nurt / ZPAP, Toruń

2015 / *VICE*, CSW Solvay, Kraków

2015 / *VERSUS* / z I. Demko, Galeria Sztuki im. Jana Tarasina, Kalisz

2015 / *Uwarunkowania genetyczne*, Galeria Olympia, Kraków

2015 / *Panaceum*, BWA / Miejski Ośrodek Sztuki, Gorzów Wlkp

2015 / *Organica*, Galeria Wozownia, Toruń

2014 / *Psychobiologic*, Ośrodek działań Artystycznych, Piotrków Trybunalski

2013 / *Zderzenia*, Bałtycka Galeria sztuki Współczesnej, Słupsk

2011 / *Cooltowi*, Otwarta Pracownia, Kraków

2010 / *MAN-RW*, Galeria Wozownia, Toruń

fot. Olexsii Soboliev

fot. Kazimierz Adamczewski

Kuratorem wystawy jest Krzysztof Jurecki, który tak o niej pisze:

O czym traktuje cykl *Symulakrum*?

Tytułowy cykl dra Bartka Jarmolińskiego z lat 2021-22 odwołuje się bezpośrednio do postmodernistycznego przenikliwego myśliciela z II połowy XX wieku - filozofa kultury Jeana Baudrillarda (*Symulakry i symulacja*, Warszawa 2005), co sugeruje tytuł pokazu. Artysta świadomie rozwija różne wątki obrazowania związane także, a może głównie, z pojęciem dekonstrukcji Jacquesa Derridy. Z jednej strony jest to namysł wyrastający z myśli Martina Heideggera, kwestionujący tradycyjną metafizykę, a z drugiej estetyczna zmiana „kostiumu malarskiego” dla dawnych mistrzów renesansu na bardziej aktualny.

Ideowymi patronami tego rodzaju twórczości są: filmowiec Peter Greenaway, z wykształcenia rzeźbiarz Grzegorz Klaman, teoretyk sztuki Jolanta Brach-Czaina, filozof Julia Kristeva (*Potęga obrzydzenia. Eseje o wstręcie*, Kraków 2007), oraz wielki malarz Francis Bacon ukazujący przemoc jako naczelną jakość ludzkiego istnienia, który nie lubił malarstwa abstrakcyjnego.

Na czym polega innowacja w twórczości Jarmolińskiego? Użyłem tego określenia, gdyż należy w tym przypadku mówić o innowacyjnym eksperymencie, w którym artysta zestawia dawne wyidealizowane piękno malarstwa renesansu i manieryzmu ze zdjęciami fragmentów wnętrza ciała ludzkiego znalezionymi w Internecie a następnie zmodyfikowanymi w technice fotokolażu. Finałem jest obraz malarski, który niweluje „mięsnosc” będącą także przesłaniem dla całej sztuki Francisca Bacona. Jarmoliński próbuje zniszczyć sztuczność i wyidealizowane do pewnego stopnia piękno malarstwa XVI wieku, nadając mu nową formę o postmodernistycznym wyrazie, która niweluje również przekaz religijny czyniąc go prawie nieczytelnym, pozbawionym pierwotnego znaczenia.

Wystawa jest spójna, stawia ważne pytania o nowe granice malarstwa i jego możliwości medialne wynikające z wchłonięcia internetowego przekazu. Przypomina, że tradycja kolażu i fotokolażu zarówno dadaistycznego, jak i pop-artowskiego jest nadal aktualna. Oczywiście mogą pojawić się opinie, że taka droga kwestionowania i przekształcania malarstwa wielkich mistrzów prowadzi donikąd i jest jeszcze jedną estetyczną hybrydą, którą w swej koncepcji sztuki odrzucili już starożytni Grecy, ponieważ taki przekaz był poza ich programem ideowo-estetycznym. Ale patrząc na prace Jarmolińskiego poprzez inny pryzmat, np. sztuki hellenistycznej (rzeźby Ołtarza Pergamońskiego, Grupa Laoookona) dostrzegam w nich powinowactwo artystyczne związane z ucieczką od klasycznego piękna na rzecz eksploracji w formule ekspresjonizmu.

Warto też powiedzieć, że ostatecznym celem dla Jarmolińskiego jest obraz malarski, co potwierdza tezę, że czuje się on przede wszystkim malarzem świadomym aktualnego znaczenia tradycji „sztuki rozszerzonej” (fotografia, film, Internet).

Taki rodzaj ekspresji jaki uprawia Jarmoliński pasuje jednak do naszych pandemicznych czasów. Jest to okres zaburzenia i przemiany, które prowadzą ku nowemu... albo kończą to, co nazywamy sztuką związaną z człowieczeństwem.

Krzysztof Jurecki
Kurator Wystawy

foto. Oleksii Soboliev

foto. Oleksii Soboliev

WYDZIAŁ BUDOWNICTWA, ARCHITEKTURY I INŻYNIERII ŚRODOWISKA

DR ANNA STASZCZUK LAUREATKĄ NAGRODY MINISTRA EDUKACJI I NAUKI I STOPNIA

nia jakości badań naukowych, prac rozwojowych, kształtowania oraz wspierania rozwoju gospodarczego.

Osiągnięcia Laureatki dotyczą rozszerzania współpracy międzynarodowej - transgranicznej polsko-niemieckiej na rzecz podnoszenia jakości badań naukowych i kształcenia w zakresie technologii magazynowania energii i efektywności energetycznej w regionie Sprewa-Nysa-Bóbr. Jako znaczące osiągnięcie na tym polu została zaliczona działalność Laureatki nad koordynacją projektu pn. *Współpraca partnerów naukowych w zakresie kształcenia i wymiany wiedzy w dziedzinie technologii magazynowania energii i efektywności energetycznej w regionie SNB po polskiej stronie*.

Doktor Ani Staszczuk serdecznie gratulujemy otrzymanej nagrody, która jest wyrazem uznania za całokształt Jej działalności naukowej i organizacyjnej oraz życzymy osiągnięcia dalszych sukcesów na polu nauki i szczęścia w życiu osobistym.

Marek Dankowski

XXVIII TARGI BUDOWNICTWA W DRZONKOWIE

Po rocznej przerwie spowodowanej pandemią Covid-19, w dniach 5-6 marca 2022 r., na terenie Wojewódzkiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Drzonkowie koło Zielonej Góry, odbyły się długo oczekiwane, już XXVIII Targi Budownictwa, Wyposażenia Wnętrz i Ogrodów. Głównym organizatorem Targów jest Lubuskie Centrum Targowe LCT-BIS. Targi te od lat cieszą się dużą popularnością na terenie Ziemi Lubuskiej z uwagi na aktualną tematykę budowlaną, którą prezentują i która gromadzi zwykle kilkudziesięcną rzeszę odwiedzających. W tym roku na Targach obecnych było około 60 wystawców reprezentujących branżę typowo budowlaną oraz towarzyszące, między innymi z takich obszarów jak np. wykończenie wnętrz, meblarstwo, ogrzewnictwo, akcesoria dekoracyjne, a także firmy oferujące wyposażenie ogrodów i tarasów, w tym ogromny wybór różnego rodzaju roślin, również egzotycznych, które można było kupić na miejscu, ale też np. elementy oświetlenia czy fontanny ogrodowe. Wśród wystawców obecne były firmy nie tylko rodzime, ale również z Wrocławia, Poznania, Katowic i Lublina.

Już tradycyjnie, uczestnikami tegorocznych XXVIII Targów byli również: Lubuska Okręgowa Izba Inżynierów Bu-

downictwa (LOIIB) oraz Uniwersytet Zielonogórski (UZ), który reprezentowany był między innymi przez Instytut Budownictwa, Instytut Architektury i Urbanistyki, Instytut Inżynierii Środowiska, Instytut Inżynierii Mechanicznej, Instytut Automatyki, Elektroniki i Elektrotechniki oraz Centrum Przedsiębiorczości i Transferu Technologii UZ. Obie wymienione instytucje, LOIIB i UZ, zorganizowały wspólne stoisko z mini studium, gdzie rozmowy ze zwiedzają-

cymi, wywiady i prelekcje przeprowadzili między innymi: dr inż. Ewa Bosy - przewodnicząca Okręgowej Rady LOIIB, Tadeusz Glapa - zastępca przewodniczącego Okręgowej Rady LOIIB, prof. Maria Mrówczyńska - prorektor ds. współpracy z gospodarką UZ czy prof. Andrzej Pieczyński - prorektor ds. finansów i rozwoju Uniwersytetu Zielonogórskiego. Na stoisku obecni byli między innymi: prof. Beata Nowogońska - dyrektor Instytutu Budownictwa UZ, dr inż. Katarzyna Łuszczczyńska z Instytutu Inżynierii Środowiska UZ i dr inż. Artur Juszczak - z-ca dyrektora Instytutu Budownictwa UZ, a także prof. Andrzej Obuchowicz - dziekan Wydziału Informatyki, Elektrotechniki i Automatyki UZ oraz prof. Władysław Papacz - dziekan Wydziału Mechanicznego UZ.

Zwiedzający z zainteresowaniem wysłuchali licznych wywiadów i prezentacji multimedialnych autorstwa pracowników Uniwersytetu Zielonogórskiego. Na przykład prof. Abdrahman Alsabry z Instytutu Budownictwa przedstawił temat *Termowizja w budownictwie*, a prezentacja prof. Roberta Smoleńskiego nosiła tytuł *Kompatybilność elektromagnetyczna inteligentnych miast*. W drugi dzień Targów, na stoisku UZ dyżur pełnili: mgr Anna Kucharczyk i dr Bartosz Michalak.

Mamy nadzieję, że za rok spotkamy się na kolejnych Targach Budownictwa w Drzonkowie, już bez przeszkód pandemicznych. Do zobaczenia.

Marek Dankowski

POSTER DO WYSTAWY OBRAZÓW Z SERII „PRZEŚWITY” W GALERII REKTORSKIEJ AKADEMII SZTUKI W SZCZECINIE

MAŁGORZATA CZERNAWSKA*

PRZEŚWITY - W STRONĘ ŚWIATŁA, W STRONĘ MROKU

Transformacja przestrzeni i inne metody modelowania procesów percepcyjnych w malarstwie

Niniejsza praca stanowi komentarz do cyklu obrazów zatytułowanych *Prześwity*.

Ukazuje ona oraz systematyzuje drogę, jaką przeszedłam od pierwszych (czysto intuicyjnych) impresji malarskich, poprzez formy plastyczne będące wynikiem oswojania i transponowania emocji na obrazy, aż po świadomą transformację malarskiej przestrzeni - uwidaczniającą wewnętrzną potrzebę wnikięcia w tkankę obrazu i zjednoczenia z malarską materią. Dokonuję szerokiej eksploracji malarskiego medium, wnioskując, że świadoma transformacja malarskiej przestrzeni jest w stanie kształtować procesy percepcyjne oraz ma decydujący wpływ na jakość i rodzaj generowanych emocji. Pokazuję również bezpośredni związek pomiędzy transformacją struktury i przestrzeni obrazu, a jego emocjonalnym odbiorem - przede wszystkim dzięki doświadczeniu na poziomie zmysłowym - poprzez wzrok i dotyk. Rozważam możliwości maksymalnej dekonstrukcji przestrzeni, prowadzącej do maksymalnej transformacji w jej percepcji - nie zatrzymującej się tylko

na zewnętrznej tkance obrazu - pozwalającej na dotarcie do najgłębszych, nawet tych najmroczniejszych obszarów podświadomości. Szukam odpowiedzi na pytanie, dlaczego mrok jest dla artystów tak pociągający, chociaż bywa niebezpieczny oraz czy twórczość staje się jedynym - choć nie zawsze skutecznym - sposobem na jego oswojenie. W tym kontekście przywołuję twórców - zarówno z dziedziny malarstwa, jak i fotografii, literatury czy filmu - dla których ucieczka w mrok stanowi metaforę lęku, wewnętrznego niepokoju, czy zgubnego pożądania. Stawiam również tezę, że tworzenie jest swoistym rodzajem mechanizmu obronnego i podkreślam wielką wagę bezpośredniego działania ekspresji ukierunkowanej na realność przeżycia, traktującej obraz jako „zapis” wewnętrznej przestrzeni. Wykazuję, że ekspresja twórcza od zawsze była dla mnie zarówno mechanizmem obronnym, jak i jedynym sposobem na oswojenie wewnętrznego mroku, co - paradoksalnie - umożliwiło zobaczenie światła w tym nowym kontekście.

Tekst ze strony Księgarni PWN (<https://ksiegarnia.pwn.pl/Przeswity-W-strone-swiatla-w-strone-mroku,921536515,p.html>)

* dr Małgorzata Czerniawska pracuje w Pracowni Kształcenia Plastycznego Instytutu Architektury i Urbanistyki UZ

ABSOLWENCI 4 EDYCJI KURSU ABRD WRAZ Z KOMISJĄ EGZAMINACYJNĄ, FOT. Z WYDZIAŁU

SEMINARIA NAUKOWE

KOLEJNY KURSU AUDYTORÓW BRD JUŻ ZA NAMI

Zakończyła się czwarta edycja kursu audytorów bezpieczeństwa ruchu drogowego na Uniwersytecie Zielonogórskim.

Zespół pracowników Zakładu Dróg, Mostów i Kolei Instytutu Budownictwa, przy wsparciu osób z innych ośrodków akademickich z Polski i Niemiec oraz ekspertów z branży, od 2015 r. organizuje szereg działań mających na celu poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego. Nasze działania wpisują się w ogólnoswiatowy trend minimalizacji skutków zdarzeń drogowych. 25 lutego 2022 r. kolejne 12 osób zdało egzamin końcowy i będą mogły uzyskać od ministra infrastruktury certyfikat audytora bezpieczeństwa ruchu drogowego.

Artur Juszczyk

16 lutego 2022 r. w Instytucie Budownictwa UZ odbyło się seminarium naukowe w trybie on-line, którego tematem wiodącym był referat autorstwa prof. dr. hab. inż. **Adama Wysokowskiego** pt. *Wpływ korozji na wytrzymałość zmęczeniową konstrukcji mostów stalowych - badania laboratoryjne i terenowe.*

Profesor Adam Wysokowski przedstawił wyniki badań zmęczeniowych stali mostowych St3M i 18G2, które to badania zostały wykonane na próbkach pobranych z rzeczywistych obiektów mostowych. Autor wykazał, że korozja stali wpływa nie tylko na zmniejszenie pola przekroju elementów konstrukcyjnych i wzrost naprężeń, ale również powoduje zjawisko karbu, które wiąże się z występowaniem nieciągłości materiałowych w przekroju poprzecznym ocenianego elementu, co bezpośrednio wpływa na spadek wytrzymałości zmęczeniowej.

Marek Dankowski

KURSY SPECJALISTYCZNE Z UDZIAŁEM STUDENTÓW UZ I BTU W COTTBUS- SENFTEMBERG

W dniach 28 lutego-17 marca br. w ramach realizowanego przez Uniwersytet Zielonogórski projektu pt. *Nowoczesne metody magazynowania energii w regionie Szprewa-Nysa-Bóbr*, odbyły się trzy niemiecko-polskie kursy specjalistyczne, w których wzięli udział studenci Brandenburskiego Uniwersytetu Technicznego (BTU) w Cottbus-Senfteenberg oraz studenci Wydziału Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska i Wydziału Mechanicznego Uniwersytetu Zielonogórskiego.

Dwa kursy specjalistyczne odbyły się na Uniwersytecie Zielonogórskim, w których wzięło udział 10 studentów Brandenburskiego Uniwersytetu Technicznego. Jeden Kurs został zrealizowany na BTU w Cottbus-Senfteenberg, w którym uczestniczyło 6 studentów Uniwersytetu Zielonogórskiego.

Pracownicy naukowo-dydaktyczni obu uczelni partnerskich przygotowali wspólnie bogatą i ciekawą ofertę kształcenia w zakresie magazynowania energii i efektywności energetycznej, zorientowaną przede wszystkim na praktykę. W ramach 4-dniowych szkoleń studenci oprócz wykładów mogli przeprowadzać eksperymenty tematyczne i odwiedzić ciekawe miejsca związane z nowoczesnym wytwarzaniem i wykorzystaniem energii.

Po stronie niemieckiej studenci mogli zapoznać się z zagadnieniami dotyczącymi magazynowania energii elektrycznej oraz odnawialnych źródeł energii. Po stronie polskiej naukowcy z UZ przygotowali zagadnienia dotyczące magazynowania energii cieplnej i efektywności energetycznej. Oprócz tego studenci zapoznali się z laboratoriami w Centrum Budownictwa Zrównoważonego i Energii w Parku Naukowo-Technologicznym UZ w Nowym Kisielinie oraz laboratoriami w Centrum Energetyki Odnawialnej w Sulechowie. Studenci mieli także możliwość zwiedzenia firmy Ekoenergetyka Polska w Nowym Kisielinie.

W programie kursów na Uniwersytecie Zielonogórskim znalazły się następujące tematy:

- __Energia odnawialna i przegląd różnych technologii magazynowania energii
- __Procesy magazynowania i uwalniania ciepła z użyciem materiałów zmiennofazowych
- __Krzepnięcie materiałów PCM w różnych układach geometrycznych, przeprowadzenie eksperymentów i ocena uzyskanych wyników
- __Efektywność energetyczna. Badania termowizyjne i test szczelności powietrznej obudowy budynku i przeprowadzenie eksperymentów

Natomiast na Brandenburskim Uniwersytecie Technicznym mówiono na tematy:

- __Odnawialne źródła energii i magazyny energii
- __Przegląd magazynów elektrochemicznych
- __Odnawialne źródła energii: najważniejsze zagadnienia związane z fotowoltaiką
- __Najważniejsze zagadnienia dotyczące z energii z turbin wiatrowych
- __Przeprowadzenie własnych eksperymentów w zakresie: energii wiatrowej, słonecznej energii cieplnej, fotowoltaiki i magazynowania energii oraz ocena osiągniętych wyników

Ze strony Uniwersytetu Zielonogórskiego kurs specjalistyczny przeprowadzili pracownicy Wydziału Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska: dr inż. **Marta Gortych** (koordynator projektu) oraz dr inż. **Anna Staszczuk**, prof. **UZ**.

W kursie, który odbył się na zielonogórskiej uczelni uczestniczyło 10 studentów BTU. Natomiast 6 studentów UZ wzięło udział w kursie przeprowadzonym w Cottbus-Senfteenberg, byli to: **Klaudia Szymańska z inżynierii środowiska**, **Piotr Grabas** studiujący *mechanikę i budowę maszyn* oraz **Hubert Duma**, **Marcin Pośpiech**, **Olaf Rosołowski** i **Szymon Sobolewski** - wszyscy z *energetyki*.

Podczas wszystkich zajęć studenci wykazywali duże zainteresowanie prezentowaną tematyką i zaangażowanie w realizację eksperymentów.

Na zakończenie uczestnicy kursu otrzymali certyfikaty potwierdzające uzyskaną wiedzę oraz upominki. Podkreślali oni, że kurs dostarczył im wiedzę o bardzo aktualnych i ważnych zagadnieniach.

Serdecznie zapraszamy wszystkich chętnych studentów do wzięcia udziału w kolejnych edycjach kursów!

Marta Gortych

- 1,2__ STUDENCI UZ W FELDHEIM, FOT. P. GRABAS
- 3__ STUDENCI BTU W DOMACH BADAWCZYCH UZ W PN-T W NOWYM KISIELINIE, FOT. M. GORTYCH
- 4__ STUDENCI UZ W FELDHEIM, FOT. P. GRABAS
- 5__ STUDENCI BTU W LABORATORIUM ZWIĄZANYM Z KRZEPNIĘCIEM PCM W CBZIE, PN-T NOWY KISIELIN, FOT. M. GORTYCH
- 6__ STUDENCI BTU W DOMKACH BADAWCZYCH UZ W NOWYM KISIELINIE, FOT. M. GORTYCH
- 7__ STUDENCI BTU W EKOENERGETYKA POLSKA W NOWYM KISIELINIE, FOT. M. GORTYCH
- 8__ STUDENCI UZ PODCZAS ZAJĘĆ NA BTU C-S, FOT. I. NAPIERAŁA

WYDZIAŁ HUMANISTYCZNY INSTYTUT FILOLOGII POLSKIEJ

LII OLIMPIADA LITERATURY I JĘZYKA POLSKIEGO – PODSUMOWANIE ETAPU OKRĘGOWEGO

5 marca 2022 r. zakończył się etap okręgowy LII Olimpiady Literatury i Języka Polskiego, organizowany w województwie lubuskim przez Komitet Główny przy Instytucie Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk w Warszawie oraz Komitet Okręgowy w Zielonej Górze. Siedmioro najlepszych uczestników 7 kwietnia weźmie udział w etapie centralnym zawodów.

Olimpiada polonistyczna, adresowana do uczniów szkół ponadpodstawowych, ma już długoletnią tradycję i wypracowaną formułę, która nauczycielom od lat przygotowującym uczniów do zawodów była doskonale znana. Ostatnie dwie edycje, odbywające się w realiach pandemicznych, wymagały nowych rozwiązań organizacyjnych, ale warstwa merytoryczna pozostała bez zmian. Ideą olimpiady wciąż jest rozwijanie wiedzy humanistycznej i pobudzanie aktywności intelektualnej uczniów w zakresie literaturoznawstwa i nauki o języku, a także problematyki teatrologicznej i kulturoznawczej.

W tym roku do etapu okręgowego olimpiady przystąpiło 45 uczniów z 19 szkół ponadpodstawowych z terenu województwa lubuskiego. Wiedzę i umiejętności uczestników sprawdzał na tym etapie zespół jurorów, złożony z członków Komitetu Okręgowego oraz pracowników Instytutu Filologii Polskiej. W skład Komitetu Okręgowego, mającego siedzibę w Instytucie Filologii Polskiej, wchodzi: prof. dr hab. Małgorzata Mikołajczak - przewodnicząca, dr hab. Monika Kaczor, prof. UZ, dr Aneta Narolska, mgr Małgorzata Jach, mgr Zofia Szachowicz i dr Joanna Wawryk (sekretarz). Ponadto w prace organizacyjne i jurorskie zaangażowani są dr hab. Dorota Kulczycka, prof. UZ i dr hab. Piotr Kładoczny.

Na podstawie weryfikacji prac szkolnych wszyscy zgłoszeni uczniowie zakwalifikowali się do etapu okręgowego. Podczas zebrania Komitetu 5 stycznia 2022 r., z inicjatywy prof. Moniki Kaczor, postanowiono rekomendować najlepsze prace z etapu szkolnego do druku w periodykach redagowanych przez pracowników Instytutu Filologii Polskiej. Pomysł został jednogłośnie przyjęty i sześciu autorów najwyżej punktowanych przez jurorów rozprawek wyróżniono możliwością druku pracy w roczniku „Filologia Polska”, którego redaktorem naczelnym jest dr hab. Radosław Szyber, prof. UZ oraz w „Pracach Aksjologicznych”, redagowanych przez dr hab. Joannę Gorzelaną, prof. UZ, dr hab. Monikę Kaczor, prof. UZ oraz dr hab. Anastazję Seul, prof. UZ. Do redakcji czasopism zostały przekazane prace: **Kariny Dranikowskiej** (I Liceum Ogólnokształcące im. T. Kościuszki w Gorzowie Wlkp.), **Kornelii Świdzińskiej** (I Liceum Ogólnokształcące im. E. Dembowskiego w Zielonej Górze), **Makarego Sierpińskiego** (II Liceum Ogólnokształ-

cające im. M. Skłodowskiej-Curie w Gorzowie Wlkp.), **Inez Kaczmarek** (Społeczne Liceum Ogólnokształcące w Żarach), **Julii Kruszakin** (III Liceum Ogólnokształcące im. W. Szafera w Gorzowie Wlkp.), **Wandy Klat** (II Liceum Ogólnokształcące im. M. Skłodowskiej-Curie w Gorzowie Wlkp.). Możliwość debiutu naukowego w tej formie stała się więc dodatkową nagrodą dla zdolnych uczniów z Lubuskiego.

Ponadto, by promować literaturę i pomóc w przygotowaniach do zmagani olimpiadowych, Komitet Okręgowy zorganizował trzy wykłady, przeznaczone dla uczestników zawodów i ich nauczycieli opiekunów: 15 grudnia 2021 r. Zofia Szachowicz przedstawiła zagadnienie *Jak zabrać się za interpretację wiersza?*; 21 grudnia 2021 r. dr Kamila Gieba zaprezentowała temat *Metafora mapy we współczesnym polskim reportażu literackim*; 8 lutego 2022 r. dr hab. Marta Ruszczyńska, prof. UZ wygłosiła referat pt. *Intertekstualność Norwida na przykładzie jednego wiersza*. Wszystkie wykłady miały formę zdalną i cieszyły się zainteresowaniem.

Część pisemna zawodów okręgowych odbyła się 12 lutego z wykorzystaniem platformy Google Meet. Nad piszącymi opiekę sprawowali: prof. Dorota Kulczycka, dr Aneta Narolska, dr Joanna Wawryk, mgr Małgorzata Jach, mgr Zofia Szachowicz i mgr Piotr Pałac. Następnie zakodowane rozprawki, interpretacje i testy językowe zostały przekazane recenzentom. Na podstawie osiągniętej punktacji do części ustnej zakwalifikowało się 21 osób, które 5 marca zostały przepytane przed dwie komisje, również w formie zdalnej. **Z obu części etapu okręgowego największą liczbę punktów uzyskali: Natalia Kiedrowicz, Zofia Ściągaj, Makary Sierpiński, Maria Mędryk, Karina Dranikowska Alexander Knobel i Joanna Łebkowska.** Wymienione osoby otrzymały rekomendację Komitetu Głównego do etapu centralnego i w każdym wypadku osiągnięty wynik punktowy pozwolił na uplasowanie się na liście rankingowej na miejscu gwarantującym udział w etapie centralnym. Ogólnopolska część zawodów również odbędzie się w formie zdalnej, siedmiu uczniów z Lubuskiego będzie reprezentować cztery szkoły: II Liceum Ogólnokształcące im. M. Skłodowskiej-Curie w Gorzowie Wlkp. (A. Konbel, J. Łebkowska, M. Sierpiński), I Liceum Ogólnokształcące im. E. Dembowskiego (M. Mędryk, Z. Ściągaj), Uniwersyteckie Liceum Ogólnokształcące (N. Kiedrowicz) i I Liceum Ogólnokształcące im. T. Kościuszki w Gorzowie Wlkp. (K. Dranikowska).

Wszystkie rekomendowane osoby zostały nagrodzone e-bonami prezentowymi, które ufundował JM Rektor Uniwersytetu Zielonogórskiego, prof. dr hab. Wojciech Strzyżewski.

Zawody centralne odbędą się w kwietniu (7 kwietnia - część pisemna, 9 kwietnia - część ustna). Finaliści olimpiady mogą liczyć na zwolnienie z matury z języka polskiego, laureaci - również na przyjęcie na humanistyczne kierunki polskich uniwersytetów, w tym Uniwersytetu Zielonogórskiego.

Joanna Wawryk

WYDZIAŁ INFORMATYKI, ELEKTROTECHNIKI I AUTOMATYKI

DR INŻ. WŁODZIMIERZ KUJANEK

Wspomnienie

Ze smutkiem przyjęliśmy wiadomość o śmierci naszego Kolegi, dr inż. Włodzimierza Kujanka. Odszedł od nas 11 grudnia 2021 r. w wieku 75 lat.

Dr inż. Włodzimierz Kujanek ukończył studia w 1969 r. na Wydziale Elektrycznym Wyższej Szkoły Inżynierskiej w Zielonej Górze, otrzymując tytuł zawodowy inżyniera elektryka. Należał do pierwszego rocznika absolwentów Wydziału. W 1974 r. uzyskał tytuł mgr. inż. elektryka na Politechnice Warszawskiej. Pracę doktorską Analiza możliwości zastosowania termistorów do pomiaru wartości skutecznej prądów odkształconych o częstotliwości przemysłowej obronił w 1980 r. w Instytucie Metrologii Elektrycznej Politechniki Wrocławskiej, otrzymując stopień naukowy doktora nauk technicznych w zakresie metrologii elektrycznej.

Od początku swojej działalności zawodowej związany był z zielonogórskim środowiskiem akademickim. W 1969 r. podjął pracę na stanowisku asystenta na Wydziale Elektrycznym Wyższej Szkoły Inżynierskiej. Po uzyskaniu stopnia doktora - od 1980 r. - pracował na stanowisku adiunkta, a od 1993 r. na stanowisku starszego wykładowcy, nieprzerwanie na swoim macierzystym Wydziale, w Instytucie Metrologii, Elektroniki i Informatyki, z którym związany był do przejścia na emeryturę w 2012 r.

Podczas swojej wieloletniej pracy naukowo-dydaktycznej pełnił m.in. funkcję kierownika Pracowni Miernictwa Elektrycznego i Aparatów Elektrycznych oraz kierownika Zakładu Teorii Obwodów. Był zaangażowanym i cenionym nauczycielem akademickim, nagradzany wielokrotnie nagrodą Rektora za osiągnięcia naukowe, dydaktyczne i wychowawcze. Za swoją działalność zawodową został odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi Prezydenta RP.

Dr Kujanek przez wiele lat łączył swoje obowiązki wynikające z zatrudnienia w charakterze nauczyciela akademickiego z pracą rzeczni-

go. Już w 1990 r. ukończył Studium Ochrony Własności Przemysłowej w Katowicach, zakończone egzaminem państwowym i uzyskaniem uprawnień rzeczniaka patentowego. W tym samym roku został zatrudniony na stanowisku rzeczniaka patentowego w Wyższej Szkole Inżynierskiej, na którym pracował kolejno w Politechnice Zielonogórskiej i Uniwersytecie Zielonogórskim do roku 2016, z przerwą w latach 2003-2005.

Był też zaangażowanym społecznikiem, aktywnym i wieloletnim członkiem Stowarzyszenia Elektryków Polskich, Polskiego Towarzystwa Elektrotechniki Teoretycznej i Stosowanej oraz Polskiej Izby Rzeczników Patentowych.

Naszego Kolegę Włodka z głębokim żalem pożegnaliśmy 16 grudnia 2021 r. na starym cmentarzu w Zielonej Górze.

Był serdecznym, zawsze gotowym do pomocy Kolegą, Wykładowcą i Nauczycielem kilku pokoleń metrologów. I takim na zawsze pozostanie w naszej pamięci.

Ryszard Rybski

WYDZIAŁ MATEMATYKI, INFORMATYKI I EKONOMETRII

XVI ŚWIĘTO LICZBY PI

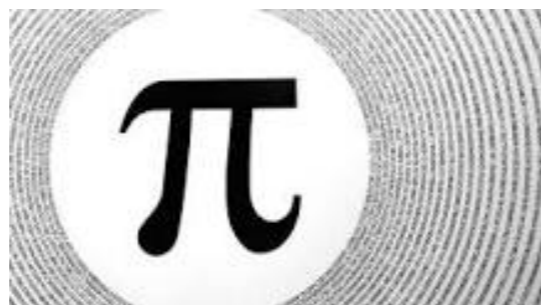
14 MARCA 2022 NA WMIIE UZ

My, studenci matematyki na Wydziale Matematyki, Informatyki i Ekonometrii UZ też mamy swoje powody do świętowania... Jak co roku w kalendarzu pojawia się dzień, którego data dyktowana jest przez 3 pierwsze cyfry liczby π : 3,14... Jest to amerykański zapis daty 14 marca. A jak **14.03, to musi być π !**

Poza tym 14 marca urodził się Albert Einstein (1879) i wybitny polski matematyk - Wacław Sierpiński (1882), a zmarł Stephen Hawking (2018)!

Pierwsze obchody tego dnia miały miejsce w 1988 roku w muzeum nauki Exploratorium w San Francisco w USA. Wydział Matematyki, Informatyki i Ekonometrii UZ świętuje Dzień Liczby Pi już od 13 lat.

$\pi = 3,141592\ 653589\ 793238\ 462643\ 383279\ 502884\ 197169\ 399375\ 105820\dots$ jest liczbą niewymierną, co oznacza, że nie może być zapisana jako iloraz dwóch liczb całkowitych (nie da się jej zapisać za pomocą ułamka zwykłego). Określa stosunek długości okręgu (obwodu koła) do długości jego średnicy.

Pi nazywana jest ludolfiną na cześć Ludolpha van Ceulena, który obliczył jako pierwszy 35 miejsc po przecinku.

Aktorka, doktor matematyki Danica McKellar, zaśpiewała fragment **liczby Pi** do melodii z *Dziadka do orzechów* Czajkowskiego.

Liczba Pi jest nieskończona - w przybliżeniu wynosi 3,14. Czasami możemy się spotkać z przybliżeniem 3,14159.

26 listopada 2019 r. UNESCO ogłosiło 14 marca Międzynarodowym Dniem Matematyki!

Krystyna Białek

XXXIII MIĘDZYNARODOWY KONKURS MATEMATYCZNY "MATHÉMATIQUES SANS FRONTIÈRES" (MATEMATYKA BEZ GRANIC)

EDYCJA POLSKA 2021/2022 W REGIONIE
LUBUSKO-ZACHODNIOPOMORSKIM

Od trzydziestu trzech lat w Europie Zachodniej organizowany jest Międzynarodowy Konkurs Matematyczny „Mathématiques sans Frontières” (Matematyka bez Granic) mający charakter zawodów międzyklasowych. Pierwsza edycja tego konkursu została zorganizowana w roku 1989 przez grupę francuskich matematyków, przy wsparciu Akademii w Strasburgu.

W bieżącej, polskiej edycji 2021/2022 Międzynarodowego Konkursu „Mathématiques sans Frontières” („Matematyka bez Granic”), uczestniczyło 13 948 uczniów (611 klas) z 240 szkół w Polsce, w tym 3009 uczniów ze 126 klas z 48 szkół województwa lubuskiego.

8 marca 2022 r. w godz. 10:00-10:50 odbył się etap finałowy Międzynarodowego Konkursu „Mathématiques sans Frontières” JUNIOR („Matematyka bez Granic”), do którego przystąpiło 4723 uczniów (237 klas) z 85 szkół w Polsce.

10 marca 2022 r. w godz. 10:00-11:30 do etapu finałowego Międzynarodowego Konkursu „Matematyka bez Granic” SENIOR przystąpiło 4989 uczniów szkół ponadpodstawowych oraz 4236 uczniów klas ósmych (203 klasy 8. z 86 szkół) w Polsce.

BIĘŻĄCA STATYSTYKA XXXIII MIĘDZYNARODOWEGO KONKURSU MATEMATYCZNEGO
"MATHÉMATIQUES SANS FRONTIÈRES" (MATEMATYKA BEZ GRANIC) EDYCJA POLSKA 2021/2022

Województwo	podstawowe			8 klasy (gimnazja do 30 edycji)			licea i technika			Razem		
	L.szkół	L.klas	L.uczniów	L.szkół	L.klas	L.uczniów	L.szkół	L.klas	L.uczniów	L.szkół	L.klas	L.uczniów
dolnośląskie	2	10	169	1	6	132	1	1	24	4	17	325
kujawsko-pomorskie	3	9	200	1	2	46	1	2	52	5	13	298
lubelskie	0	0	0	0	0	0	1	2	63	1	2	63
lubuskie	18	52	1162	20	47	1040	10	27	807	48	126	3009
łódzkie	0	0	0	0	0	0	1	4	110	1	4	110
małopolskie	16	37	721	10	22	455	8	20	596	34	79	1772
mazowieckie	13	44	796	18	48	920	5	19	581	36	111	2297
opolskie	0	0	0	0	0	0	1	4	120	1	4	120
podlaskie	1	1	19	0	0	0	2	6	167	3	7	186
pomorskie	2	11	207	3	14	266	7	21	643	12	46	1116
śląskie	19	49	989	17	32	712	15	29	838	51	110	2539
świętokrzyskie	2	2	20	1	1	0	0	0	0	3	3	20
wielkopolskie	6	17	314	9	22	447	11	29	823	26	68	1584
zachodniopomorskie	3	5	126	6	9	210	6	7	157	15	21	493
Razem	85	237	4723	86	203	4236	69	171	4989	240	611	13948

W XXXIII edycji Międzynarodowego Konkursu „Matematyka bez Granic” w województwie lubuskim uczestniczyło 3009 uczniów (126 klas z 48 szkół), w tym 1162 uczniów, (52 klasy z 10 szkół podstawowych) oraz 1040 uczniów klas 8 (47 klas z 20 szkół) oraz 807 uczniów (27 klas, 10 szkół ponadpodstawowych).

Międzynarodowy Konkurs Matematyczny „Mathématiques sans Frontières” (Matematyka bez Granic) w bieżącej edycji został wyróżniony honorowym patronatem Ministra Edukacji i Nauki.

Konkursowi patronuje i wspiera Polskie Towarzystwo Matematyczne, które przy współpracy władz oświatowych oraz Krajowego Komitetu Organizacyjnego Międzynarodowego Konkursu „Matematyka bez Granic” (KKO MK „MbG”) organizuje i propaguje idee tego konkursu w poszczególnych regionach kraju.

Działania KKO MK „MbG” z siedzibą na Wydziale Matematyki, Informatyki i Ekonometrii Uniwersytetu Zielonogórskiego wspierają: Władze Oświatowe, Rektor UZ, Dyrektor Instytutu Matematyki UZ i Dziekan WMIIE UZ oraz sympatycy konkursu.

Międzynarodowy Konkurs Matematyczny „Mathématiques sans Frontières” („Matematyka bez Granic”) jest konkursem bezpłatnym i interdyscyplinarnym. Uczestniczą w nim całe klasy, które tego samego dnia w ponad 27 krajach świata rozwiązują te same zestawy zadań matematycznych o charakterze aplikacyjnym (częściowo w językach obcych).

Udział w tym konkursie zgłaszany jest w październiku przez całą klasę za zgodą nauczyciela matematyki i dyrektora szkoły.

Final Konkursu odbywa się w tym samym dniu i o tej samej godzinie we wszystkich szkołach, do których uczęszczają klasy - uczestnicy konkursu.

W trakcie finału Międzynarodowego Konkursu „Matematyka bez Granic” Senior uczniowie rozwiązują, w zależności od kategorii wiekowej, 10 zadań (uczniowie klas 8. szkół podstawowych) lub 13 zadań (uczniowie klas pierwszych szkół ponadpodstawowych) z czego pierwsze zadanie podane jest w językach obcych (angielskim, niemieckim, francuskim, włoskim i hiszpańskim). Należy przetłumaczyć treść zadania i zapisać rozwiązanie w jednym z podanych języków obcych.

Na tych samych zasadach odbywa się konkurs „Matematyka bez Granic” Junior. W trakcie jego finału uczniowie rozwiązują, w zależności od kategorii wiekowej, 8 zadań (uczniowie 5 klas szkół podstawowych) lub 9 zadań (uczniowie klas szóstych szkół podstawowych).

Celem konkursu „Matematyka bez Granic” jest zbliżenie między krajami i miastami Unii Europejskiej, szkołami publicznymi i niepublicznymi, matematyką i językami obcymi.

Konkurs ten ma za zadanie zwiększenie zainteresowania matematyką poprzez pokazanie jej zastosowań w życiu codziennym. Pozwala on na wykorzystanie własnej inicjatywy w rozwiązywaniu zadań oraz na rozwijanie twórczej aktywności uczniów. Ponadto wyrabia on umiejętność pracy w zespole i zachęca do nauki języków obcych. Daje również możliwość sprawdzenia swojej wiedzy oraz porównanie jej z wiedzą swoich rówieśników z Europy oraz zachęca do pokonywania barier językowych w nawiązywaniu kontaktów z rówieśnikami z krajów Unii Europejskiej.

Wyniki etapu finałowego Konkursu „MbG” będą zamieszczone w maju 2022 roku na stronie www konkursu. Więcej na stronie <http://www.mbg.uz.zgora.pl/>.

Krystyna Białek
Przewodnicząca Krajowego Komitetu Organizacyjnego
Międzynarodowego Konkursu Matematycznego „Matematyka bez Granic” w Polsce.

Mathématiques
sans Frontières
en Pologne

Mathématiques
SANS
Frontières

2022 matematika
BEZ GRANIC
POLSKA EDYCJA MIĘDZYNARODOWEGO KONKURSU MATEMATYCZNEGO
MATHÉMATIQUES SANS FRONTIÈRES

Krajowy Komitet Organizacyjny
Międzynarodowego Konkursu
„Matematyka bez Granic”
<http://www.mbg.uz.zgora.pl>
Polskie Towarzystwo
Matematyczne
Oddział Zielonogórski
Uniwersytet Zielonogórski
Wydział Matematyki,
Informatyki i Ekonometrii
65-516 Zielona Góra,
ul. prof. Z. Szafrana 4a

WYDZIAŁ NAUK BIOLOGICZNYCH

NOC BIOLOGÓW 2022

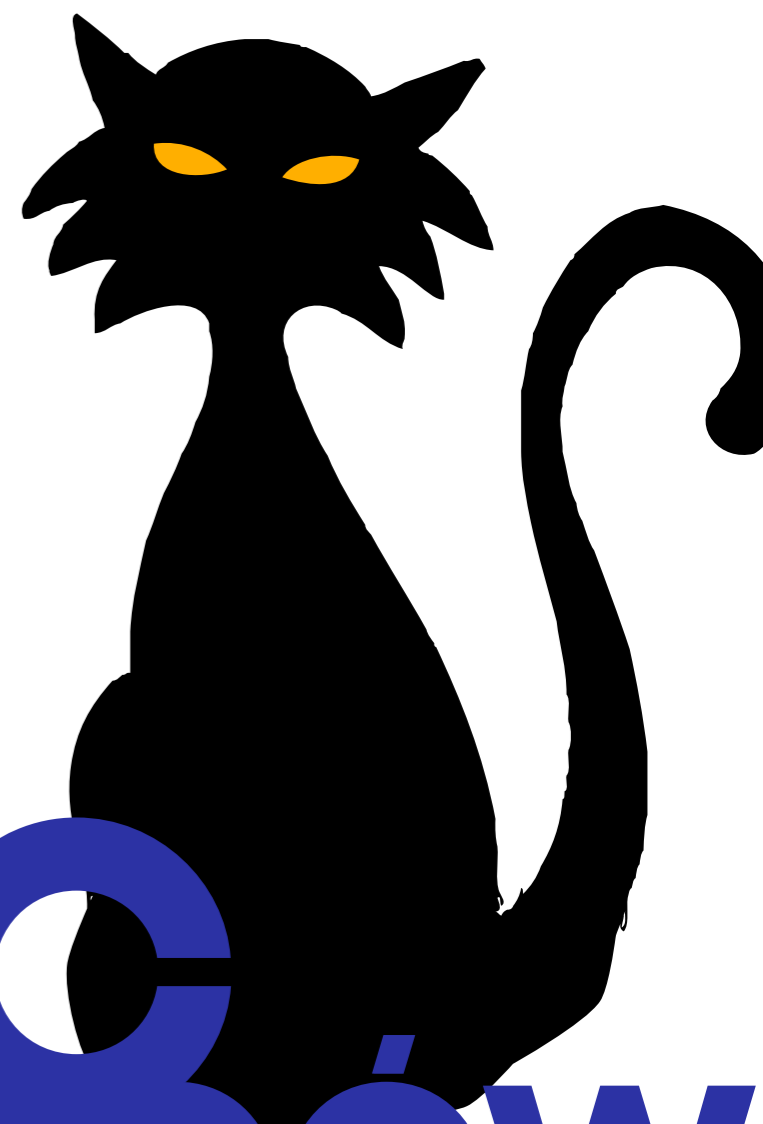
Tytuł przewodni tegorocznej, XI edycji Nocy Biologów brzmiał: *Różnorodność biologiczna: od genu po ekosystem* i w ten sposób nawiązywał do Rezolucji Parlamentu Europejskiego z 6 czerwca 2021 r. na rzecz bioróżnorodności 2030. W tegorocznym wydarzeniu wzięło udział ponad 35 placówek naukowych z całego kraju, wśród których nie mogło zabraknąć Wydziału Nauk Biologicznych Uniwersytetu Zielonogórskiego. W piątek, 14 stycznia 2022 r. Wydział Nauk Biologicznych zaprosił na kolejną edycję Nocy Biologów, która z powodu ograniczeń epidemicznych miała formę spotkania on-line. Pomimo braku możliwości realizacji projektów stacjonarnych, oferta on-line była zróżnicowana tematycznie i przybrała formę serii spotkań z naukowcami związanymi z WNB, w konwencji wykładów popularno-naukowych, warsztatów i dyskusji.

Do tematu przewodniego Nocy Biologów bezpośrednio nawiązywał wykład 2022 - *Rokiem Botaniki w Polsce* wygłoszony przez dr. Dmytro Iakushenko z Katedry Botaniki i Ekologii Instytutu Nauk Biologicznych (INB), który uświadomił nam, że Senat Rzeczypospolitej Polskiej ustanowił rok 2022 Rokiem Botaniki. Wykład przybliżył znaczenie i historyczne osiągnięcia tej dziedziny nauki oraz ukazał perspektywę rozwoju botaniki na świecie. Szczególną uwagę poświęcono rozwojowi badań nad światem roślin na terenach współczesnego województwa lubuskiego. Uzupełnieniem wykładu były warsztaty prowadzone przez dr. hab. Grzegorza Iaszko, prof. UZ również z Katedry Botaniki i Ekologii, zatytułowane *Jakie drzewa i krzewy rosną w moim ogrodzie?* Celem warsztatów było rozpoznawanie drzew i krzewów oraz nauczanie uczestników tej umiejętności. W warsztatach można było wykorzystać zdjęcia drzew i krzewów z własnego ogrodu, pobliskiego parku lub drzew przy drodze. Potencjalnym uczestnikom udzielono instrukcji, co powinno znajdować się na zdjęciu, aby identyfikacja rośliny była możliwa: pędy, pąki, igły, szyszki, całe widoczne drzewo lub krzew, kora. Każdy uczestnik mógł zaprezentować swoje iglaki i wspólnie z grupą próbować je rozpoznać.

Różne aspekty bioróżnorodności mikroorganizmów prezentowały wykłady wygłoszone przez dr Sylwię Andrzejczak-Grządko oraz dr Annę Timoszyk z Katedry Biotechnologii INB. Pierwszy z nich, zatytułowany *Czy musimy bać się drobnoustrojów?* poświęcony był trzem grupom drobnoustrojów - bakteriom, wirusom i grzybom. Omówiono

ich rolę w środowisku naturalnym oraz życiu człowieka, ze szczególnym uwzględnieniem wpływu mikroorganizmów na zdrowie. Drugi wykład - *Bakterie w służbie człowieka* zapoznał słuchaczy z różnymi możliwościami wykorzystania bakterii w celach służących człowiekowi, głównie związanymi z zastosowaniem ich w farmacji i medycynie. Podczas wykładu słuchacze otrzymali odpowiedzi na istotne pytania, na przykład, dlaczego istnienie bakterii jest ważne dla człowieka, do czego człowiek jest w stanie „zmusić” bakterie oraz czy istnieją granice wykorzystania bakterii w farmacji i medycynie?

Odrębny blok wykładów i warsztatów połączonych z dyskusją stanowiły tematy związane z funkcjonowaniem organizmów zwierząt, w tym człowieka. Wykład i warsztaty zatytułowane *Głęboki oddech* poprowadził dr Mateusz Cieplicki z Katedry Żywienia Człowieka i Dietoterapii z Instytutu Sportu, Turystyki i Żywności UZ. Celem tych zajęć było zapoznanie się z anatomią i fizjologią układu oddechowego

NOC BIOLOGÓW

ssaków i innych zwierząt z grupy kręgowców. Po omówieniu podstaw anatomii układu oddechowego ssaka, prowadzący zapoznał uczestników z fizjologią oddechu, opisując jednocześnie ćwiczenia pomagające prawidłowo oddychać i kontrolować oddech. Ciekawostką było pokazanie zróżnicowania budowy układu oddechowego kręgowców i porównanie metod wymiany gazowej u zwierząt z różnych grup systematycznych. Dr Justyna Korycka-Korwek, również z Katedry Żywienia Człowieka i Dietoterapii, przedstawiła natomiast tematy związane z oddziaływaniem pokarmów na zdrowie i kondycję organizmu człowieka. Wykład *Food Power - energia i zdrowie z żywności* poświęcony był tzw. 'superfoods' i żywności funkcjonalnej ze szczególnym uwzględnieniem ich wpływu na prawidłowe funkcjonowanie organizmu i zdrowie człowieka. Tematykę produktów light, diet „odchudzających” i zaburzeń żywieniowych, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń dla zdrowia i życia człowieka obejmował wykład *Dieta fit - hit, czy kit?*, gdzie omówiono tzw. produkty 'light', diety „odchudzające” i zaburzenia żywieniowych, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń dla zdrowia i życia człowieka. Wykład - *O żywności na luzie - obalamy popularne mity żywieniowe* - dotyczył różnych teorii na temat żywności i żywienia, często błędnych. Ideą spotkania była próba obalenia popularnych

mitów żywieniowych. Uzupełnieniem tej tematyki był wykład *Dieta 'bez' - moda, czy konieczność?*, który objaśniał diety eliminacyjne i powody, dla których na tą eliminację się decydujemy, jako przyczynę podając modę, nietolerancję lub alergię. Uczestnicy dowiedzieli się również, czy eliminacja konkretnego produktu z diety może mieć negatywny wpływ na zdrowie.

Żegnając się z tegoroczną, skromniejszą niż zazwyczaj, edycją *Nocy Biologów* zapraszamy na kolejne spotkanie, w styczniu 2023 r. Liczymy, że powrócimy do bezpośrednich spotkań z uczestnikami i ponownie będziemy mogli gościć uczestników w naszych laboratoriach i salach wykładowych. W ostatnich tygodniach, uruchomiono nowe, nowoczesne laboratorium w Katedrze Biotechnologii INB. Zatem, zapraszamy!

opracowała prof. dr hab. Beata Gabrys

NOWOŚCI WYDAWNICZE

Ewa Popiłka

Oficyna Wydawnicza Uniwersytetu Zielonogórskiego

„In Gremium”, t. 15, red. Andrzej Gillmeister, oprawa miękka, B5, s. 336, Oficyna Wydawnicza UZ, Zielona Góra 2021, ISSN 1899-2722, ISBN 978-83-7842-471-0

Neville Morley, Thucydides and the Politics of Truth

Andrzej Dudziński, Współczesne studia nad Diodorem Sycylijskim
Tiziana Carboni, Diventare membri di una élite provinciale: l'esempio

dei Numisii di Tarraco

Annarita Martini, The Glazed Parthian Sarcophagi of the Museo Archeologico Nazionale di Firenze: Rites and the Use of "Bathtub" Coffins

Francesca Ceci, Il Grande Ciclo della stella Sothis: i catasterismi e le emissioni in bronzo di Antonino Pio a tema zodiacale battute dalla zecca di Alessandria

Chiara Di Serio, The Brahmins' Utopia from the Greek Sources to John of Salisbury's Policraticus

Dan-Tudor Ionescu, The Legend of Alexander of Macedon in the Late Mediaeval and Early Modern Manuscripts of the Romanian Principalities

Joanna Karczewska, Property distribution of farmstead and petty nobility (szlachta) in Kuyavia at the turn of the 15th and 16th centuries

Federico Bulfone Gransinigh, From Carlo to Baldassarre Fontana: that is, the evolution of the stucco Baroque language between the Church State and central-northern Europe.

Dialogues between architecture and plastic decoration
Beethoven Alvarez, The metamorphosis of the giant Nicte-roy in Brazilian conservatism since 1822

Tomasz Mróz, Stanisław Lisiecki (1872-1960): szkic biograficzny

Joanna Dudek, Moralność upolityczniona jako „usprawiedliwienie” różnych form przemocy. Etycy w obronie wartości zagrożonych

Kamila Gieba, Elements of the mythology of the Regained Territories in the works of Halina Auderska and Zygmunt Trziszka

ARTYKUŁ RECENZyjNY

Przemysław Szpaczyński, Spór o politykę Zygmunta III wobec Szwecji w latach 1621-1632

RECENZJE

Meministine? Memory and Oblivion in Ancient World - the Ancient World in Memory and Oblivion, ed. by Katarzyna Balbuza, Maria Musielak, Krzysztof Królczyk, Poznań 2019, ss. 188 (Anna Anzorge-Potrzebowska)

Czy w Polsce - w 1968 roku - zjawisko antysemityzmu było powszechne? [Hans-Christian Dahlmann, Antysemityzm w Polsce roku 1968, Warszawa 2018, ss. 357]

(Jacek Goclon)

WSPOMNIENIE

Tomasz Mróz, Pamięci Oleha Hirnego (5 VI 1960-24 XI 2020)

[Spis treści]

Wybrane zagadnienia prawa samorządu terytorialnego Rzeczypospolitej Polskiej i Ukrainy, red. Andrzej Bisztyga, Ivan Pankevych, Acta Iuridica Lebusana vol. 20, B5, oprawa twarda, s. 220, Oficyna Wydawnicza UZ, Zielona Góra 2021, ISBN 978-83-7842-464-2

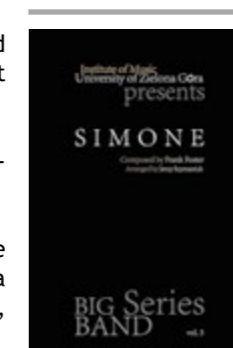
Książka pod redakcją wymienionych naukowców podzielona została na dwie odrębne części. Pierwsza obejmuje zagadnienia

dotyczące prawa samorządu terytorialnego w Polsce, druga poświęcona została problematyce samorządu lokalnego w Ukrainie. Jest to słuszny, głęboko uzasadniony zabieg. Rozwój samorządu w obu państwach znajduje się na tak różnych etapach, że bezpośrednie ich porównywanie byłoby nieefektywne. W pierwszej części zatytułowanej Wybrane zagadnienia prawa samorządu terytorialnego Rzeczypospolitej Polskiej znajdujemy sześć opracowań autorstwa przedstawicieli Katedry Prawa Konstytucyjnego, Europejskiego i Międzynarodowego Publicznego

Institutu Nauk Prawnych Uniwersytetu Zielonogórskiego oraz Katedry Prawa i Administracji Górnośląskiej Wyższej Szkoły Handlowej im. Wojciecha Korfa w Katowicach. W części drugiej zatytułowanej Wybrane zagadnienia prawa samorządu lokalnego Ukrainy swoje artykuły zamieścili naukowcy z Instytutów Prawa Kijowskiego Uniwersytetu Narodowego im. Tarasa Szewczenki, Przykarpackiego Uniwersytetu Narodowego im. Wasyla Stefanyka oraz Narodowego Uniwersytetu Gospodarki Wodnej i Zarządzania Zasobami Naturalnymi w Równem.

[Z recenzji

prof. dr. hab. Krzysztofa Eckhardta]

Simone. Big Series Band, vol. 3, Composed by Frank Foster Arranged by Jerzy Szymaniuk, A4, oprawa miękka, s. 78, Oficyna Wydawnicza UZ, Zielona Góra 2021, ISBN 978-83-7842-473-4, ISMN 979-0-801573-28-5

Simone - Composed by Frank Foster and Arranged by Jerzy Szymaniuk. This arrangement can be best described as Jazz Waltz, as a hint to its character and how it is interpreted in the rhythm and tempo.

The introduction by the rhythm section can be treated as open. However, it is essential to build up suitable dynamics prior to play the melody relised by the combo in the first exposition. The parts C through D are meant for improvisations, which can be open. Suggested instruments: Tenor Saxophone, Trombone, and Piano. If you intend to introduce other soloists into the improvised parts, try to use the backgrounds for added contrast. After all the solos are through, the E part should follow on cue. It is in the form of a special chorus, especially appealing to any orchestra as it allows for the full display of its sound and musical proficiency before the audience. This part requires special attention to ensure rhythmic precision and to shape the dynamics. The G part is where the drummer can enter into an open drum solo. Treating it as open allows for a touch of contrast between the preceding and following parts. It is also a moment of rest for the wind section, and quite attractive for the audience. Difficulty level: advanced

Translation: Skrivanek.pl
[Notes for the conductor]

